

Odpowiedzi na wnioski do protokołu z posiedzenia Narady Urzędzeniowej Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Drewnica na lata 2028-2037, złożone w terminie do dnia 22 maja 2026 r.

Wszystkie złożone wnioski zostały wnikliwie przeanalizowane.

Wnioski dotyczące projektu PUL zostały w całości lub w części uwzględnione.

Nie uwzględniono tylko tych wniosków, które nie dotyczą projektu PUL lub ich realizacja mogłaby stanowić naruszenie obowiązującego prawa.

Lp.	Treść uwagi / wniosku (pełne brzmienie)	Odpowiedź
1.	Mała retencja i ochrona hydrologiczna lasów w odpowiedzi na deficyt wodny W nawiązaniu do niekorzystnego klimatycznego bilansu wodnego, drastycznego spadku liczby dni z zalegającą pokrywą śnieżną (która dawniej zasilała las na wiosnę) oraz przewagi gwałtownych, nawalnych opadów letnich nad opadami ciągłymi – wnoszę o rezygnację z funkcji odwadniającej starej sieci melioracyjnej. Przy obecnej strukturze opadów, woda z deszczów nawalnych błyskawicznie ucieka z lasu rowami, zamiast wsiąkać w glebę. W związku z tym konieczna jest weryfikacja i budowa zastawek. Wnoszę o pilną rewizję gęstej sieci rowów w oddziałach 234, 235, 205, 206 (odprowadzających wodę do głębokiego kanału w oddziałach 171, 207). Odwadnianie tak dużej powierzchni lasu w obecnej sytuacji hydrologicznej jest nieuzasadnione, dlatego wnoszę o obligatoryjne zamontowanie tam zastawek hamujących odpływ.	Plan urządzenia lasu, w tym jego założenia, nie jest dokumentem normującym budowę, przebudowę ani sposób funkcjonowania konkretnych urządzeń wodnych (rowów, zastawek). Rozpoznanie warunków hydrologicznych oraz ewentualne sporządzenie „Planu gospodarowania zasobami wodnymi w lasach” stanowią odrębne opracowanie wykonywane zgodnie z częścią II.2 Instrukcji urządzania lasu (§ 6 ust. 5 IUL); jest ono zaliczane do dokumentacji pomocniczej do projektu planu (§ 3 IUL) i co do zasady nie stanowi składnika planu urządzenia lasu. Założenia dla Nadleśnictwa Drewnica przewidują pozyskanie posiadanych opracowań od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie (PGW Wody Polskie); jest to właściwy tryb rozpoznania stosunków wodnych, poprzedzający jakiegokolwiek ustalenia co do sieci rowów. Wskazany we wniosku kierunek – spowalnianie odpływu i wzmacnianie funkcji wodochronnej – pozostaje spójny z zasadami gospodarki wodnej w lasach (§ 66 ust. 5–7 Zasad hodowli lasu), które dopuszczają m.in. odtwarzanie lub budowę urządzeń służących spowolnieniu spływu (zastawek, progów), a na poziomie kierunkowym wytyczne ograniczania odpływu wód z siedlisk wilgotnych mogą zostać ujęte w programie ochrony przyrody (pkt 8.5–8.6 IUL). Przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszym protokole nie jest natomiast obligatoryjne zaprojektowanie konkretnych zastawek ani „rezygnacja z funkcji odwadniającej” imiennie wskazanych oddziałów (234, 235, 205, 206, 171, 207). Są to czynności poziomu wykonawczego, podlegające przepisom ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (m.in. pozwolenia wodnoprawne na wykonanie lub przebudowę urządzeń wodnych) w zakresie gospodarowania wodami i utrzymania urządzeń, przy czym część z nich może wymagać oceny oddziaływania na środowisko (§ 66 ust. 8 Zasad hodowli lasu). Rozstrzygnięcie co do konkretnych rowów wymaga uprzedniego rozpoznania hydrologicznego, którego nadleśnictwo zamierza dokonać zlecając wykonanie studium hydrologicznego.
2.	Likwidacja rowów odwadniających mokradła: wnoszę o całkowitą likwidację (zasypanie/zablokowanie) rowów melioracyjnych przecinających cenne obiekty bagienne w oddziałach 129, 130, 170, 169, aby przeciwdziałać procesowi ich przesuszenia, mineralizacji i emisji dwutlenku węgla.	Całkowita likwidacja (zasypanie lub zablokowanie) urządzeń melioracyjnych nie jest rozstrzygnięciem dokonywanym w planie urządzenia lasu ani w jego założeniach. Materiał planu nie jest projektowaniem konkretnych ingerencji w urządzenia wodne; służy temu rozpoznanie hydrologiczne oraz ewentualny „Plan gospodarowania zasobami wodnymi w lasach” – odrębne opracowanie pomocnicze (§ 3 oraz § 6 ust. 5 IUL; § 67 Zasad hodowli lasu) – a realizacja podlega ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Program ochrony przyrody może zawierać ogólne wytyczne dotyczące ograniczania odpływu wód z siedlisk wilgotnych i bagiennych oraz utrzymania podmokłego charakteru terenów o historycznie podmokłym charakterze (pkt 8.5–8.6 IUL); jest to jednak poziom zaleceń kierunkowych, a nie zobowiązanie do likwidacji imiennie wskazanych rowów (oddz. 129, 130, 170, 169). Wskazane obiekty określono we wniosku jako cenne obiekty bagienne; ingerencja w stosunki wodne w ich obrębie lub sąsiedztwie może oddziaływać na siedliska przyrodnicze i wymagać oceny oddziaływania na środowisko oraz uzgodnień z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska (§ 66 ust. 8 Zasad hodowli lasu), co dodatkowo lokuje to zagadnienie poza zakresem rozstrzyganym w protokole uwag do założeń PUL.

3.	Wprowadzenie do PUL strategii "beaver mimicry" – budowy niskonakładowych, półprzepuszczalnych tam z drewna i faszyny na rowach melioracyjnych oraz zmianę terminologii w PUL z „utrzymania drożności urządzeń melioracyjnych” na „zarządzanie retencją korytową”, co ma priorytetyzować spowalnianie odpływu, a nie jego przyspieszanie.	Wniosek obejmuje dwie odrębne kwestie. Po pierwsze, budowa półprzepuszczalnych tam z drewna i faszyny stanowi konkretne obiekty małej retencji - ich planowanie i wykonanie należą do elementów studium hydrologicznego i ewentualnego „Planu gospodarowania zasobami wodnymi w lasach” (część II.2 IUL; § 6 ust. 5 oraz § 3 IUL; § 67 Zasad hodowli lasu), a realizacja podlega ustawie – Prawo wodne i nie jest to materia normowana w założeniach planu urządzenia lasu. Zasady hodowli lasu dopuszczają budowę obiektów małej retencji oraz urządzeń spowalniających spływ jako działanie wodochronne realizowane na etapie zagospodarowania lasu (§ 66 ust. 7 lit. g–h), a nie jako zapis założeń. Po drugie, postulat zmiany terminologii planu z „utrzymania drożności urządzeń melioracyjnych” na „zarządzanie retencją korytową” nie podlega rozstrzygnięciu w niniejszym protokole: nazewnictwo i sposób opisu w planie urządzenia lasu oraz w systemie SILP wynikają z Instrukcji Urządzania Lasu i obowiązujących instrukcji branżowych i nie są przedmiotem dowolnej modyfikacji na wniosek. Pojęcie utrzymania drożności urządzeń melioracji wodnej odnosi się ponadto do obowiązków utrzymaniowych wynikających z przepisów Prawa wodnego, a nie do nomenklatury planistycznej, którą można zastąpić. Jest to zatem postulat o charakterze metodycznym i pozostający poza zakresem ustaleń urzędzeniowych dla Nadleśnictwa Drewnica.
----	---	--

4. Uznanie działalności bobrów za naturalną odpowiedź na zagrożenia klimatyczne. Wnoszę o pełne uznanie lokalnych zalań i podtopień powodowanych przez bobry za najbardziej pożądaną, naturalną formę małej retencji, bezpośrednio zmieniającą bilans wodny regionu na korzystniejszy. Konieczne jest wprowadzenie bezwzględnego zakazu niszczenia tam, żeremi oraz innych struktur tworzonych przez te zwierzęta. W kontekście krytycznie niskiego, ogólnokrajowego poziomu retencji wód w Polsce oraz ogromnego uszczelnienia powierzchni w sąsiadującej aglomeracji, ochrona każdego naturalnego rozlewiska staje się priorytetem państwowym. Lasy Nadleśnictwa Drewnica, jako część Zielonego Pierścienia Warszawy, muszą pełnić funkcję retencyjną dla całej aglomeracji. Retencja wód za pomocą struktur bobrowych to konieczność wobec suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej. Tamy bobrowe drastycznie spowalniają odpływ wody z lasu, stabilizując poziom wód gruntowych w sąsiednich drzewostanach, co bezpośrednio ratuje las przed wysychaniem. Ponadto, podmokłości te tworzą naturalne pasy zaporowe dla ognia, drastycznie zmniejszając ryzyko pożarów wielkopowierzchniowych, wywoływanych przez prognozowane fale upałów i susze atmosferyczne. Zerowy koszt i najwyższa efektywność ekonomiczna. Podczas gdy realizacja rządowych i unijnych programów małej retencji pochłania miliony złotych z publicznych funduszy, bobry wykonują tę samą pracę całkowicie bezkosztowo, nie obciążając budżetu Nadleśnictwa. Rozlewiska bobrowe działają jak wielkie, naturalne filtry i odstojniki. Zatrzymują one niesione przez nurt rzek i rowów zawiesiny, metale ciężkie oraz nadmiar biogenów spływających z okolicznych pól i obszarów zurbanizowanych. W ten sposób sprzyjają poprawie jakości rzek. Tworzone przez bobry „oczka wodne” i zalane olsy stają się oazami życia dla setek zagrożonych gatunków. Śmierć pojedynczych drzew w strefie zalania dostarcza bezcennego martwego drewna.	Wniosek dotyczy w istocie statusu prawnego bobra europejskiego oraz ochrony tworzonych przez niego budowli, co regulują przepisy powszechnie obowiązujące, a nie plan urządzenia lasu. Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>) objęty jest ochroną gatunkową częściową na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz przepisów wykonawczych w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt; wynikające z nich zakazy, tryb ewentualnych odstępstw (w tym w odniesieniu do tam i żeremi) oraz zarządzanie populacją bobra należą do właściwości organów ochrony przyrody (RDOŚ, GDOŚ). Plan urządzenia lasu nie ustanawia norm powszechnie obowiązujących i nie może wprowadzić postulowanego „bezwzględnego zakazu niszczenia tam, żeremi i innych struktur” ani nadać rozlewiskom bobrowym statusu „priorytetu państwowego”; nie jest to materia urządzenia lasu i nie podlega rozstrzygnięciu w niniejszym protokole. W zakresie należącym do planu UL, program ochrony przyrody zawiera wytyczne dotyczące ochrony ekosystemów wodno-mokradłowych (pkt 8.5–8.6 IUL), np. nie stosowanie cięć zupełnych wzdłuż cieków, zbiorników wodnych, źródeł, siedlisk bagiennych. Założenia dla Nadleśnictwa Drewnica przewidują ponadto pozostawianie fragmentów niedostępnych – w tym na gruntach zabagnionych i w bezodpływowych zagłębieniach – do sukcesji naturalnej lub jako drzewostanów referencyjnych; w tym zakresie faktyczne rozlewiska mogą być uwzględniane przy formułowaniu wskazań gospodarczych jako stan istniejący, co wynika z zasad zarządzania lasu, a nie ze zobowiązania nałożonego niniejszym wnioskiem.

5. Zaprzestanie / radykalne ograniczenie gospodarki surowcowej w lasach aglomeracyjnych i ochronnych. Pismo Lasów i Obywateli (pełna treść): (1) Lasy ochronne miast: Wnoszę o zaprzestanie prowadzenia w Nadleśnictwie Drewnica gospodarki surowcowej. Są to lasy ochronne przy miastach. Lasy te powinny służyć ochronie klimatu, funkcjom rekreacyjnym i przyrodniczym, a nie produkcji drewna. Oczekiwanym skutkiem odejścia od gospodarki surowcowej jest zdecydowane ograniczenie liczby drzew wycinanych z lasu i ochrona drzew dojrzałych. (2) Zaprzestanie gospodarki surowcowej w lasach aglomeracyjnych: Wnoszę o zaprzestanie prowadzenia w Nadleśnictwie Drewnica gospodarki surowcowej, której celem jest intensywne i ciągłe pozyskanie drewna. Lasy przy aglomeracjach nie powinny służyć do produkcji drewna. W tak małych lasach prowadzenie gospodarki surowcowej prowadzi do degradacji krajobrazu i przyrody. (4) Ograniczenie liczby drzew wycinanych: Negatywnie oceniam gospodarkę w lasach Nadleśnictwa Drewnica. Wnoszę o radykalne ograniczenie liczby drzew wycinanych z lasu. Gospodarka prowadzona w minionych latach doprowadziła do tego, że lasy są podziurawione zrębami. Krajobraz leśny utracił ciągłość. (5) Zaprzestanie wycinek: Wnoszę o zaprzestanie wycinek i ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych. Przeprowadzone w latach ubiegłych coraz bardziej intensywne wycinki negatywnie wpłynęły na to jak czują się w lesie. Postulat pokrewny: ograniczenie intensywnej gospodarki surowcowej i znaczące zmniejszenie pozyskania.	Trwale zrównoważoną, wielofunkcyjną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach), którego ustawowymi celami są równolegle: zachowanie lasów i ich korzystnego wpływu na klimat, powietrze, wodę i glebę (art. 7 ust. 1 pkt 1), ochrona wód i retencji zlewni (pkt 4) oraz produkcja drewna na zasadzie racjonalnej gospodarki (pkt 5). Plan z mocy prawa zawiera określenie etatu cięć jako obligatoryjnego składnika, wyrażonego jako maksymalna ilość drewna do pozyskania (art. 18 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy o lasach; § 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu). Postulat zaprzestania „gospodarki surowcowej” rozumianego jako rezygnacja z użytkowania lasu nie może zostać uwzględniony, gdyż pozostawałby w sprzeczności z ustawowym obowiązkiem trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania (art. 13 ust. 1 ustawy o lasach) oraz z obowiązkiem prowadzenia gospodarki zgodnie z celami i zasadami określonymi dla każdego drzewostanu i nadleśnictwa. Pozyskanie drewna nie jest celem nadrzędnym, lecz następstwem zabiegów hodowlanych i sanitarnych służących trwałości oraz wymianie pokoleń drzewostanów; jego zaniechanie prowadziłoby do pogorszenia stabilności i stanu zdrowotnego lasu. Status lasu ochronnego, nadawany w trybie ustawy o lasach, nie oznacza zakazu pozyskania – gospodarkę w lasach ochronnych prowadzi się w sposób zapewniający ciągłe spełnianie ich funkcji, a istnienie lasów ochronnych jest wprost uwzględniane przy określaniu etatu (§ 6 ust. 3 pkt 1 lit. c rozporządzenia). „Lasy aglomeracyjne” oraz lasy o zwiększonej czy też wiodącej funkcji społecznej nie są prawną formą ochrony przyrody, a ich wyróżnienie nie wyklucza prowadzenia gospodarki leśnej; następuje ono na etapie sporządzania planu oraz w trybie prac właściwego zespołu lokalnej współpracy (zarządzenia nr 58/2022 i nr 109/2024 DGLP). Materiał planu i prac zespołu lokalnej współpracy jest natomiast sposobem i intensywnością zagospodarowania – m.in. preferowanie rębni złożonych, ograniczanie rębni zupełnych oraz dostosowanie rozmiaru użytkowania do potrzeb hodowlanych; założenia dla Nadleśnictwa Drewnica przyjmują dla większości typów siedliskowych rębnie złożone i zróżnicowane sposoby odnowienia. Rębnie złożone z natury rozkładają wymianę pokoleń w czasie, przeciwdziałając powstawaniu rozległych powierzchni otwartych. Nie są one jednak właściwe dla gatunków drzew światłożądnych. Zgodnie z Polityką Leśną Państwa (22 IV 1997) zadaniem gospodarowania jest łagodzenie konfliktów między funkcjami lasów i wykorzystanie ich charakteru komplementarnego; sposoby zagospodarowania powinny uwzględniać warunki przyrodnicze, gospodarcze i społeczne oraz pełnić funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje społeczne obejmują kształtowanie warunków zdrowotnych i rekreacyjnych, wzbogacanie rynku pracy, tworzenie form użytkowania lasu przez społeczność lokalną, zagospodarowanie terenów zdegradowanych i gleb marginalnych, wzmocnienie obronności kraju oraz rozwój kultury, oświaty, nauki i edukacji ekologicznej. Polityka Ekologiczna Państwa do 2030 r. dodatkowo uzasadnia prowadzenie gospodarki leśnej według obowiązującego modelu, wskazując na konieczność kształtowania struktury lasów tak, by ich wykorzystanie zapewniało trwałe zachowanie bogactwa biologicznego, wysoką produktywność i potencjał regeneracyjny oraz zdolność do wypełniania wszystkich ważnych funkcji bez szkody dla innych ekosystemów. Ponadto podkreślono historyczną reorientację zarządzania z modelu surowcowego na model proekologiczny i zrównoważony ekonomicznie, wielofunkcyjny, uwzględniający kryteria procesu helsińskiego oraz uwarunkowania polskiego leśnictwa.
Wnoszę o odejście od traktowania Nadleśnictwa Drewnica jako lasów surowcowych. Ze względu na ochronność, obronność i wiodącą funkcję społeczną oraz deficyt wody w regionie obszary te muszą być traktowane jako infrastruktura krytyczna dla bezpieczeństwa wodnego i klimatycznego oraz obronnego.	Las jako najbardziej złożony i trwały ekosystem lądowy, wytworzony przez siły przyrody, a kształtowany przez człowieka od momentu jego pojawienia się na Ziemi, stanowi źródło wielu dóbr i usług ekosystemowych. Współczesne gospodarowanie lasem opiera się na wielofunkcyjności. Realizowane jest w sposób zrównoważony, jako racjonalny kompromis pomiędzy trzema funkcjami: środowiskową (przyrodniczą), społeczną i gospodarczą. Plan urządzenia lasu nie posługuje się kategorią „lasów surowcowych”, do celów planistycznych dzieli się według dominującej funkcji na grupy: rezerwatowe, ochronne, oddziaływania społecznego oraz gospodarcze (§ 26 IUL), a produkcja drewna jest jednym z ustawowych celów gospodarki leśnej (art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o lasach), równoważonym z zachowaniem lasów i ich wpływu na klimat, wodę i glebę oraz z ochroną wód (art. 7 ust. 1 pkt 1 i 4), a nie celem nadrzędnym. Wzmocnienie funkcji wodochronnych i ochronnych jest realizowane w ramach kategoryzacji lasów

6.		ochronnych (tryb ustawy o lasach) oraz wytycznych programu ochrony przyrody dotyczących kształtowania stosunków wodnych (pkt 8.5–8.6 IUL), nie zaś przez nadanie całemu nadleśnictwu jednolitego „charakteru” w założeniach. Nadanie obszarom leśnym statusu „infrastruktury krytycznej” oraz uwzględnienie aspektu obronności (w tym terenów zamkniętych i wojskowych) nie są materiają urządzania lasu i nie podlegają rozstrzygnięciu w niniejszym protokole – należą do odrębnych przepisów i właściwości innych organów. Plan urządzania lasu tego nie normuje i nie może normować; jego rolą jest określenie celów i zadań gospodarki leśnej, z uwzględnieniem funkcji ochronnych ustalonych w trybie właściwych przepisów. Warto podkreślić, że zgodnie z ustawą z 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju, wśród strategicznych zasobów naturalnych wymieniono zasoby wodne i lasy państwowe, podkreślając ich znaczenie dla trwałości państwa. Ustawa wskazuje, że gospodarowanie tymi zasobami odbywa się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego. Odnosząc się do Ministerialnej deklaracji katowickiej „Lasy dla Klimatu” (2018), podkreślającej znaczenie wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej dla ochrony przyrody, nie ma podstaw, by zakładać możliwość ingerencji zagrażającej trwałości funkcjonowania ekosystemów leśnych. Obowiązujące przepisy oraz stosowane metody gospodarki leśnej gwarantują stabilność drzewostanów, a obawy dotyczące rzekomego odejścia od gospodarki leśnej lub utożsamiania jej z dawną gospodarką surowcową są nieuzasadnione. Do celów PUL wyróżnia się gospodarstwa według dominującej funkcji (np. gospodarstwo lasów Specjalnych, gospodarstwo lasów Oddziaływania Społecznego). Wzmocnienie funkcji wodochronnych realizowane jest poprzez kategoryzację lasów ochronnych oraz wytyczne POP, a nie przez nadanie całemu nadleśnictwu jednego „charakteru”. Aspekty obronności, w tym tereny zamknięte i wojskowe, nie należą do materii urządzania lasu i nie podlegają rozstrzygnięciu w protokole.
7.	Wnioskuje o wpisanie do założeń w PUL, że wyliczony etat maksymalny nie jest celem gospodarczym, a jedynie nieprzekraczalną granicą. Realne pozyskanie powinno wynikać wyłącznie z doraźnych potrzeb hodowlanych i sanitarnych.	Wniosek ma dwa aspekty. W zakresie pierwszej tezy – że etat stanowi wielkość maksymalną, a nie cel – odzwierciedla ona obowiązujący stan prawny i nie wymaga deklaratoryjnego zapisu w założeniach. Etat miąższościowy użytków rębnych jest pojęciem prawnym oznaczającym ilość drewna przewidzianą do pozyskania i przyjmowanym jako wielkość maksymalna (art. 18 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy o lasach; § 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzania lasu – „maksymalna ilość drewna do pozyskania”); jego zwiększenie w okresie obowiązywania planu jest dopuszczalne wyłącznie w związku ze szkodą lub klęską żywiołową, w trybie aneksu (art. 23 ust. 2 ustawy o lasach). Zgodnie z § 120 IUL etat użytkowania rębnego w wymiarze miąższościowym przyjmuje się jako wielkość maksymalną, etat użytkowania przedrębego ma charakter szacunkowy, a kompensowania użytkowania rębnego i przedrębego nie stosuje się. Postulowany zapis nie wprowadza zatem nowej treści normatywnej. Drugiej tezy – sprowadzenia realnego pozyskania „wyłącznie” do doraźnych potrzeb hodowlanych i sanitarnych – nie można uwzględnić, gdyż wykracza ona poza materię założeń. Planowe użytkowanie rębne wynika z dojrzałości drzewostanów, potrzeb przebudowy oraz zachowania ładu czasowego i przestrzennego, a nie wyłącznie z okoliczności doraźnych (przygodnych, sanitarnych); ograniczenie pozyskania do użytków przygodnych pozostawałoby w sprzeczności z planowym charakterem gospodarki leśnej (art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach; § 98 IUL) oraz z obowiązkiem zapewnienia ciągłości użytkowania (art. 13 ust. 1 ustawy o lasach). Rozmiar i rozłożenie użytkowania ustala się dla poszczególnych drzewostanów na etapie prac planistyczno-prognostycznych, nie zaś poprzez generalną klauzulę w założeniach.

8.	Wnioskuje o obniżenie intensywności cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) o połowę w stosunku do poprzedniego PUL, przy preferencji trzebieży w drzewostanach iglastych.	Postulat arbitralnego obniżenia rozmiaru trzebieży o połowę nie może zostać uwzględniony, ponieważ rozmiar użytkowania przedrębny wynika z potrzeb pielęgnacyjnych poszczególnych drzewostanów, ocenianych w toku taksacji. Etat użytkowania przedrębny ma charakter szacunkowy (§ 120 IUL), a jego górnym pułapem jest zasada, zgodnie z którą planowany rozmiar miąższości użytkowania przedrębny ogółem nie powinien przekroczyć 50% bieżącego przyrostu miąższości drzewostanów przedrębnych; zaprojektowanie wielkości wyższej wymaga zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Trzebieże mają charakter pielęgnacyjny, a ich rodzaj, kierunek i intensywność (CP, TW, TP) ustala się indywidualnie dla drzewostanu stosownie do jego struktury, zgodności składu z typem drzewostanu oraz stanu zdrowotnego; schematyczne ograniczenie zabiegów pielęgnacyjnych mogłoby prowadzić do zaniedbań pielęgnacyjnych oraz pogorszenia stabilności i stanu zdrowotnego drzewostanów. Ukierunkowanie zabiegów na drzewostany iglaste pozostaje zbieżne z przyjętym w założeniach kierunkiem przebudowy i różnicowania składu gatunkowego, jednak należy to do wskazań formułowanych dla konkretnych wydzieleń na etapie projektu planu, a nie do generalnej preferencji deklarowanej w założeniach; intensywność i lokalizacja trzebieży, w tym w drzewostanach iglastych wymagających przekształcenia, są pochodną stanu tych drzewostanów, a nie z góry przyjętego wskaźnika.
9.	Przebudowa drzewostanów i adaptacja do wzrostu temperatur. Opisany w dokumentacji wzrost średnich temperatur rocznych oraz wydłużenie okresu wegetacyjnego prowadzą do drastycznego wzrostu transpiracji i szybkiego wyczerpywania się zasobów wody glebowej. Skutkuje to masowym osłabieniem i zamieraniem monokultur iglastych (szczególnie sosny i świerka) oraz ich zwiększoną podatnością na szkodniki wtórne. W związku z tym wnoszę o priorytetyzowanie metod półnaturalnych (trzebieży przekształceniowych). Przebudowa składu gatunkowego w kierunku gatunków odpornych na zmiany klimatyczne musi być rozłożona w czasie i jak najmniej ingerująca w krajobraz. Kategorycznie sprzeciwiam się stosowaniu rębni zupełnych, które poprzez całkowite odsłonięcie powierzchni potęgują katastrofalne przesuszenie gleby przez słońce i wiatr, niszcząc mikroklimat leśny.	Wskazany kierunek – przebudowa składu gatunkowego ku gatunkom odporniejszym, rozłożona w czasie, z wykorzystaniem metod półnaturalnych i trzebieży przekształceniowych – pozostaje zbieżny z przyjętymi założeniami. Typy drzewostanów oraz rodzaje rębni dla poszczególnych typów siedliskowych lasu i siedlisk przyrodniczych przyjęto podczas narady (§ 24–25 IUL), a dla większości siedlisk Nadleśnictwa Drewnica założono rębnie złożone i zróżnicowane sposoby odnowienia. Postulat w warstwie kierunkowej nie jest zatem kwestionowany. Kategoryczny, generalny sprzeciw wobec stosowania rębni zupełnych nie może natomiast zostać uwzględniony jako zapis założeń. Dobór rodzaju rębni dla danego siedliska i drzewostanu jest rozstrzygnięciem ustalonym podczas narady i precyzowanym w taksacji, a nie generalnym zakazem; założenia dla Nadleśnictwa Drewnica przewidują rębnię zupełną wyłącznie dla części najuboższych siedlisk borowych, podczas gdy dla pozostałych przyjęto rębnie złożone. Rębnia zupełna jest narzędziem hodowlanym stosowanym w ograniczonym zakresie zgodnie z Zasadami hodowli lasu (m.in. na najuboższych siedliskach oraz tam, gdzie zastosowanie rębni złożonych jest niemożliwe ze względu na powierzchnię lub kształt), z zachowaniem pasa co najmniej 25 m od naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz z pozostawianiem kęp i płatów starodrzewu o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 5% powierzchni zrębów zupełnych, a na siedliskach przyrodniczych Natura 2000, odpowiadających stanowi zachowania A, objętych użytkowaniem współczynnik redukcji pozyskania grubizny będzie planowany na poziomie 10% przy rębniach zupełnych a w przypadku rębni złożonych na cięciach uprzatających, powyżej tej wielkości, tak by na powierzchni pozostały kępy starodrzewu stanowiące 10% powierzchni manipulacyjnej. Modyfikacja sposobu zagospodarowania w kierunku mniej ingerującym w krajobraz jest realizowana na etapie opracowania projektu planu oraz w trybie prac zespołu lokalnej współpracy (zarządzenie nr 58/2022 DGLP).
10.	Wnioskuje o przyjęcie dla obszarów liściastych nadleśnictwa Drewnica wizji wizji lasu, który jest zarządzany pasywnie. W dobie zmian klimatu „mniej znaczy więcej” – im mniej ingerencji, tym las odporniejszy.	Przyjęcie dla całości obszarów liściastych nadleśnictwa generalnej „wizji lasu zarządzanego pasywnie” nie może zostać uwzględnione. Gospodarkę leśną prowadzi się planowo, według planu urządzenia lasu, zgodnie z celami i zasadami określonymi dla każdego drzewostanu i nadleśnictwa (art. 7 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach), z obowiązkiem trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania (art. 13 ust. 1 ustawy o lasach) oraz pielęgnowania drzewostanów; generalne zaniechanie zabiegów koliduje z tymi obowiązkami i z bieżącymi potrzebami hodowlanymi (m.in. pielęgnacja, przebudowa, odnowienie). Pozostawianie procesom naturalnym jest natomiast dopuszczalne punktowo, jako konkretne wskazanie dla wybranych wydzieleń – m.in. fragmentów niedostępnych i

		zabagnionych, kęp i płatów starodrzewu pozostawianych do naturalnego rozpadu czy drzewostanów referencyjnych – co założenia do planu dla Nadleśnictwa Drewnica przewidują w ograniczonym zakresie. Rozstrzygnięcia szczegółowe dla poszczególnych wydziałów zapadają na etapie projektu planu, programu ochrony przyrody, a nie poprzez generalną deklarację „pasywności” obejmującą wszystkie obszary liściaste w założeniach.
11.	Wnioskuje o podniesienie wieku rębego dla gatunku lipa o 10 lat.	Ustalanie przeciętnych wieków rębności gatunków drzew należy do ustaleń narady (NW/NU) oraz projektu planu i dotyczy drzewostanów z panującym gatunkiem. Dla lipy – jako gatunku spoza wymienionych w § 103 ust. 1 IUL (sosna, świerk, jodła, dąb, buk) – przeciętny wiek rębności przyjmuje się co do zasady według poprzedniego planu, orientacyjnie około 80 lat, z uwzględnieniem żyzności siedliska i stanu zdrowotnego (§ 25 oraz § 103 ust. 3 IUL). Przeciętny wiek rębności jest wielkością służącą przede wszystkim do obliczania etatów według dojrzałości drzewostanów i nie przesądza o terminie użytkowania konkretnego drzewostanu – indywidualny wiek dojrzałości rębnej drzewostanu określa taksator na gruncie, z dokładnością do 10 lat, i może być wyższy od przeciętnego, m.in. w drzewostanie o dobrym stanie zdrowotnym pełniącym szczególną funkcję w ekosystemie (§ 25 IUL). W przypadku lipy indywidualny wiek dojrzałości może mieć większe znaczenie niż przeciętny wiek. Lipa rzadko jest gatunkiem panującym w drzewostanie.

12. Wnoszę o wprowadzenie zakazu prowadzenia prac leśnych w okresie lęgowym ptaków, tj. od 1 marca do 15 października. Prowadzenie wycinek w tym okresie prowadzi do niszczenia lęgów i płoszenia ptaków, co narusza przepisy ochrony gatunkowej. Działanie takie jest niezgodne z prawem europejskim, co ostatnio orzekł TSUE z 1 sierpnia 2025 roku. Oczekuję, że Nadleśnictwo będzie planować prace tak, aby nie zagrażały populacjom ptaków.	Powszechnie obowiązujące przepisy prawa dotyczące ochrony gatunkowej zwierząt są wiążące dla Nadleśnictwa niezależnie od założeń Planu Urządzania Lasu (PUL) i znajdują odzwierciedlenie w Planie Ochrony Przyrody, załączonym do PUL; w którym uwzględniona jest ochrona gatunków strefowych, ochrona potencjalnych miejsc lęgowych ptaków i bazy pokarmowej: dziupli, gniazd, drzew określanych jako biocenotyczne, w tym drzewa martwe i zamierające gdy nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia (pkt. 12.4, 12.5; Instrukcja Ochrony Lasu, Zarządzenie nr 31 Dyrektora RDLP w Warszawie z dnia 16 listopada 2020 r.). Zgodnie z interpretacją TSUE, podaną w wyroku trybunału z dnia 1 sierpnia 2025 r., która odnosi się do zapisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - artykułu 5 lit. a), b) i d) niniejszej dyrektywy, wskazana przez Trybunał wartość graniczna zagęszczenia gniazdujących ptaków, dla której zastosowanie mają zakazy przewidziane w art. 5 lit. a) i b) wynosi około 10 par ptaków na hektar, W przypadku zakazu art.5 lit. d) (płoszenie), działania które z nim są związane podlegają zakazowi, gdy istotnie oddziałują na cel zachowania populacji danych gatunków ptactwa na zadawalającym poziomie lub na cel dostosowania populacji tych gatunków do tego poziomu. Bazując na wynikach Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych (zleconego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska) wskazuje się wskaźnik liczebności pospolitych ptaków leśnych, dla którego trend określany jest jako umiarkowanie wzrostowy. Z tego względu, w skali ogólnokrajowej, wpływ prac z zakresu gospodarki leśnej nie oddziałuje istotnie na cel zachowania populacji pospolitych gatunków ptaków leśnych na poziomie zadowalającym, lub na cel dostosowania populacji tych gatunków do poziomu zadowalającego. Mając na uwadze powyższe, ogólny zakaz realizacji zabiegów gospodarczych związanych z pozyskaniem drewna w okresie lęgowym ptaków nie znajduje zastosowania jako zapis Planu Urządzania Lasu.
---	--

13.	Zgodnie z wytycznymi projektowymi wnoszę o zaniechanie sztucznych ingerencji na gruntach zabagnionych i w bezodpływowych zagłębieniach – w obliczu destabilizacji klimatycznej obszary te powinny zostać pozostawione sukcesji naturalnej lub wyznaczone jako drzewostany referencyjne.	Założenia dla Nadleśnictwa Drewnica, zgodnie z wytycznymi prac urządzeniowych, przewidują w uzasadnionych przypadkach pozostawianie fragmentów niedostępnych – m.in. na gruntach zabagnionych i w bezodpływowych zagłębieniach – do sukcesji naturalnej lub jako drzewostanów referencyjnych; jest to stan wynikający z ustaleń narady oraz z zasad postępowania w ekosystemach wodno-mokradłowych, zgodnie z którymi nie projektuje się zalesienia ani odnowienia śródleśnych bagienek i torfowisk (pkt 8.5 IUL). W tej kwestii wniosek pozostaje zbieżny z przyjętym kierunkiem. Zakres i lokalizacja takiego pozostawienia są jednak ustalane dla poszczególnych wydziałów na etapie projektu planu i taksacji, z uwzględnieniem rzeczywistego stanu siedliska, a nie jako generalne, bezwarunkowe „zaniechanie sztucznych ingerencji” deklarowane w założeniach; w pozostałym zakresie postępowanie wynika z zasad urządzania i hodowli lasu właściwych dla danego siedliska. W zakresie realizacji powyższego będą podejmowane działania zgodne m.in. z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wskazujące w §3 pkt 20 i 21 na możliwości i kierunki działań w przypadku obszarów definiowanych jako torfowiska, źródłiska i siedliska bagienne oraz śródleśne zbiorniki i cieki wodne. Siedliska bagienne znajdują się obecnie w Nadl. Drewnica na obszarach o łącznej powierzchni około tysiąca ha (w tym około 200 ha w rezerwach przyrody).
14.	Postuluję o zachowanie olsów w całym Nadleśnictwie Drewnica niezależnie od stopnia uwodnienia.	Postępowanie w olsach jest przedmiotem ustaleń narady i POP. Dla olsów o wysokim stopniu uwilgotnienia założenia przewidują objęcie ich szczególnym postępowaniem, a sposoby użytkowania dobiera się pod kątem ochrony gleb hydrogenicznych i torfowych, z uwzględnieniem cykli lat suchych i mokrych. W olsach przesuszonych gdy brak jest możliwości zastosowania działań zmierzających do poprawy stanu uwilgotnienia siedliska i nieodwracalnym jest samoistne przekształcenie (zanik charakterystycznej kombinacji florystycznej, gatunki obce) – przystępuje się do realizacji działań gospodarczych, zaproponowanych w oparciu o wyniki taksacji przeprowadzonej przez wykonawcę (BULiGL). Olsy w niższych stopniach uwilgotnienia (w tym przesuszone), podlegają modyfikacji prowadzenia gospodarki leśnej, ukierunkowanych na wzmocnienie lub zachowanie swoich funkcji przyrodniczych np. poprzez niestosowanie cięć zupełnych, dla siedlisk olsowych przyjęto odpowiednie typy drzewostanu oraz rębnie złożone. Postulat „zachowania olsów niezależnie od stopnia uwodnienia” rozumiany jako generalne wyłączenie ich z użytkowania nie znajduje podstawy jako zapis założeń – różnicowanie postępowania zależnie od stopnia uwilgotnienia i stanu siedliska jest zgodne z zasadami urządzania lasu, a ochrona gleb hydrogenicznych jest uwzględniana w wytycznych programu ochrony przyrody (pkt 8.5–8.6. zał nr 4 IUL). Konkretny sposób postępowania w poszczególnych olsach, w tym w drzewostanach o mniejszym uwilgotnieniu, ustala się na etapie projektu planu i taksacji.
15.	Postuluję o stosowanie technik oszczędzających pokrywę glebową i nie stosowanie głębokiej orki, która zaburza strukturę gleby oraz prowadzi do niszczenia mikoryzy i mikrobiomu glebowego. Głęboka orka prowadzi do przesuszenia gleby i jej wzmożonej erozji wietrznej i wodnej. : Wnioskuje o stosowanie w trakcie wszelkich działań związanych z glebą, metod oszczędzających jej strukturę. Nie stosowanie głębokiej orki, która narusza równowagę gleby, sieci mikoryzowej i skład gatunkowy bakterii. Naruszona odsłonięta gleba jest narażona na erozję powodowaną przez wiatr i wodę opadową. Na odsłoniętej glebie kiełkują swobodnie nasiona roślin inwazyjnych, w tym nawłoci późnej i kanadyjskiej.	Sposób przygotowania gleby pod odnowienia należy do wskazań wykonawczych i dobrych praktyk prowadzenia gospodarki leśnej, dobieranych do warunków siedliskowych. W zakresie należącym do planu, program ochrony przyrody i prognoza oddziaływania mogą zawierać zalecenia dotyczące sposobów przygotowania gleby – m.in. ochrony siedlisk hydrogenicznych i ograniczania stosowania rabatowałków – co przyjęto w toku prac urządzeniowych. Generalny, bezwarunkowy zakaz określonej techniki (głębokiej orki) wykracza poza materię założeń; mechaniczne przygotowanie gleby stosuje się selektywnie, a jego rodzaj dobiera się do siedliska na etapie realizacji prac. Głęboką orkę stosuje się wyłącznie na szkółkach leśnych lub gruntach ornych, przy przygotowaniu gleby pod odnowienia nie jest ona stosowana. Wskazany kierunek – oszczędzanie struktury gleby, sieci mikoryzowej i mikrobiomu, ograniczanie erozji oraz przeciwdziałanie kiełkowaniu gatunków inwazyjnych na odsłoniętej glebie – pozostaje zbieżny z zasadami hodowli lasu i ochrony gleb leśnych i może zostać odzwierciedlony w wytycznych programu ochrony przyrody.
16.	Wnoszę o wprowadzenie do założeń dla PUL zapisu o	Wniosek dotyczący wprowadzenia do założeń Planu Urządzenia Lasu zapisów określających maksymalny dopuszczalny

maksymalnym dopuszczalnym nacisku jednostkowym maszyn dopuszczonych do prac (np. poniżej 30-40 kPa) oraz bezwzględny zakaz prac przy wilgotności gleby powyżej progu plastyczności.	nacisk jednostkowy maszyn wykorzystywanych przy pracach leśnych (np. poniżej 30–40 kPa) oraz bezwzględnego zakazu prowadzenia prac przy wilgotności gleby przekraczającej próg plastyczności nie może zostać uwzględniony w proponowanym zakresie. Plan Urządzenia Lasu, podobnie jak założenia do jego sporządzenia, nie stanowi dokumentu służącego do określania parametrów technicznych maszyn ani szczegółowych wymagań technologicznych dotyczących prowadzenia prac leśnych. Kwestie takie jak dopuszczalny nacisk jednostkowy maszyn, dobór technologii pozyskania drewna, rodzaj stosowanego sprzętu, organizacja prac, wyznaczanie szlaków operacyjnych czy dostosowanie terminów wykonywania prac do aktualnych warunków terenowych należą do etapu realizacji gospodarki leśnej i są regulowane przez obowiązujące przepisy wewnętrzne Lasów Państwowych, zasady wykonywania prac leśnych oraz dokumentację postępowań na wykonawstwo usług leśnych. Nadleśnictwo Drewnica prowadzi gospodarkę leśną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa powszechnego oraz regulacjami wewnętrznymi Lasów Państwowych, w tym Zasadami Użytkowania Lasu, stanowiącymi załącznik do Zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 7 listopada 2019 r. Prawidłowość stosowanych rozwiązań była wielokrotnie potwierdzana zarówno podczas kontroli planowych, jak i doraźnych, prowadzonych również w związku z wnioskami i skargami mieszkańców, w tym autora niniejszego wniosku. Cel ten realizowany jest poprzez właściwy dobór technologii pozyskania drewna, wyznaczanie i wykorzystywanie szlaków operacyjnych, ograniczanie powierzchni objętej ruchem maszyn oraz dostosowywanie organizacji prac do lokalnych warunków siedliskowych. Jednocześnie należy zauważyć, że proponowane przez wnioskodawcę wartości graniczne nie znajdują obecnie umocowania w obowiązujących przepisach regulujących sporządzanie Planów Urządzenia Lasu ani nie stanowią powszechnie obowiązujących standardów technicznych stosowanych w gospodarce leśnej. Warunki wilgotnościowe gleb leśnych cechują się dużą zmiennością przestrzenną i czasową, a określenie jednego, obowiązującego progu plastyczności dla wszystkich siedlisk byłoby rozwiązaniem trudnym do jednoznacznego zdefiniowania oraz egzekwowania. Należy również podkreślić, że współczesne technologie pozyskania drewna z wykorzystaniem harwesterów i forwarderów zostały zaprojektowane właśnie z myślą o ograniczeniu oddziaływania na środowisko. W przeciwieństwie do tradycyjnych metod zrywki drewna, forwardery transportują drewno na platformie, eliminując jego kontakt z powierzchnią gleby, co znacząco ogranicza uszkodzenia pokrywy glebowej. Zastosowanie odpowiednio dobranych maszyn umożliwia także wykonywanie zabiegów z większą precyzją oraz ogranicza uszkodzenia pozostałych drzew. Badania naukowe wskazują, że technologie zmechanizowane, wykorzystujące zestaw harwester–forwarder, mogą powodować mniejsze uszkodzenia gleby i drzewostanu niż technologie ręczno-maszynowe. W literaturze podkreśla się również, że odpowiednio skonstruowane maszyny leśne charakteryzują się stosunkowo niskim naciskiem jednostkowym na podłoże, osiąganym dzięki dużej powierzchni styku ogumienia lub gąsienic z gruntem. W wielu przypadkach nacisk jednostkowy nowoczesnych maszyn jest porównywalny z naciskiem wywieranym przez człowieka, a zdecydowanie niższy niż w przypadku tradycyjnych zestawów ciągnikowych stosowanych do zrywki drewna. Prowadzenie prac leśnych powinno uwzględniać aktualne warunki terenowe, w szczególności w miejscach szczególnie podatnych na uszkodzenia gleby. W praktyce gospodarczej każdorazowo analizowane są warunki lokalne, a w razie występowania niekorzystnych warunków gruntowo-wodnych możliwe jest stosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i technicznych, w tym czasowe ograniczanie prac, zmianę technologii pozyskania lub zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń chroniących glebę. W związku z powyższym nie znajduje uzasadnienia wprowadzanie do założeń Planu Urządzenia Lasu szczegółowych parametrów technicznych dotyczących nacisku jednostkowego maszyn lub sztywnych progów wilgotności gleby. Natomiast zasadne jest uwzględnienie w Programie Ochrony Przyrody ogólnych wytycznych dotyczących ochrony gleb leśnych.
17. 1. Wnioskujemy o wyłączenie z gospodarowania drzewostanów a. na terenach podmokłych, zwłaszcza łągów i olsów, oraz na okrajkach torfowisk b. na stromych stokach wydm c. pojedynczych płatów dobrze zachowanych grądów, zwłaszcza w otoczeniu znanych gniazd bociana czarnego d. proponowanych w ramach Shadow List rezerwatów przyrody, włącznie z uzupełnianiami pierwotnie proponowanych wersji e. innych szczególnie cennych przyrodniczo drzewostanów Propozycja terenów do wyłączenia, została przedstawiona na załączonej warstwie shp „wylaczenia”, a motywacja dla każdego wydzielenia	Podczas NU zadeklarowano uwzględnienie informacji przekazanych przez Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody po dostarczeniu lokalizacji w formie plików .shp i ich analizie. Założenia dla Nadleśnictwa Drewnica przewidują gospodarstwo specjalne obejmujące m.in. lasy na wydmach śródlądowych oraz na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45°, drzewostany na glebach torfowych, priorytetowe siedliska przyrodnicze 91D0 i 91E0, olsy w trzecim stopniu uwilgotnienia, ekosystemy referencyjne oraz drzewostany, dla których w protokole z NU podjęto decyzję o czasowym zaniechaniu użytkowania rębego. Postulaty z lit. a, obejmujące tereny podmokłe, łągi, olsy i okrajki torfowisk, oraz z lit. b, dotyczące stromych stoków wydm, mieszczą się w przyjętych kryteriach i podlegają rozpatrzeniu na etapie prac terenowych. Po przeanalizowaniu dostarczonych lokalizacji zestaw wskazanych wydzieleń leśnych zostanie przekazany do weryfikacji terenowej przez wykonawcę PUL w celu potwierdzenia zasadności zaliczenia do gospodarstwa specjalnego. Należy pamiętać, że finalna decyzja dotycząca wyboru sposobu zagospodarowania w przedmiotowych wydzieleniach leśnych zostanie podjęta po analizie wyników taksacji terenowej, wykonanej przez BULiGL.

	została przedstawiona w polu opis.	Pląty grądów w otoczeniu gniazd bociana czarnego, wskazane w lit. c, wiążą się z ochroną strefową tego gatunku, której ustanawianie należy do regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Strefy wokół gniazd bociana czarnego objęte są szczególną ochroną niezależnie od siedliska. W planie ujmuję się je w programie ochrony przyrody jako wykaz miejsc ochrony strefowej, a same grądy mogą być rozpatrywane jako cenne drzewostany w toku taksacji. Drzewostany proponowane w ramach tzw. Shadow List, wskazane w lit. d, nie są projektowanymi rezerwatami w rozumieniu Instrukcji urządzania lasu, ponieważ status ten przysługuje wyłącznie powierzchniom, dla których kompletna i zweryfikowana dokumentacja została przekazana właściwemu RDOŚ i toczy się procedura uznania; ustanawianie rezerwatów należy do RDOŚ, a plan urządzenia lasu tego nie przesądza. Przekazana warstwa „wyłączenia” stanowi materiał do wykorzystania w pracach terenowych, a uwzględnienie poszczególnych wydzieleń nie jest przesądzane w niniejszym protokole.
18.	2. Wnioskujemy o uznanie wiodącej funkcji przyrodniczej dla wybranych płatów borów sosnowych i zaliczenie ich do gospodarstwa specjalnego. Dotyczy to płatów: a. starszych, głównie w wieku ponad 90 lat, w których pokrój drzew wskazuje na naturalne, sukcesyjne pochodzenie drzewostanu sprzed rozpoczęcia planowej gospodarki leśnej b. na najuboższych siedliskach wydumowych, zwłaszcza o luźnej strukturze i płazowin, gdzie słaba bonitacja sprawia, że uzysk gospodarczy jest nieadekwatny do kosztów c. koncentracji stanowisk chronionych gatunków runa borowego W miejscach tych zamiast konwencjonalnego użytkowania rębego rębnią pierwszą i próby hodowli przydatnego technicznie drzewostanu, wnioskujemy o zaniechanie użytkowania bądź ograniczenie go do zabiegów o charakterze trzebieży, cięć jednostkowych i ekstensywnych rębni retencyjnych, nastwionych głównie na zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego przyległych drzewostanów gospodarczych. Istotnym aspektem jest dążenie do pozostawienia dużej ilości drzew starszych oraz stopniowego wydzielania martwego drewna. Kluczowe jest pozostawienie nienaruszonej struktury gleby i runa oraz rezygnacja ze sztucznych odnowień na rzecz odnowienia naturalnego, co ma duże znaczenie dla zachowania coraz radszych gatunków flory borowej. Miejsca takie, o ile nie zostaną zastosowane grodzenia lub repelenty, będą stanowić bazę żerową dla łosia. Propozycja borów przeznaczonych do specjalnego zagospodarowania, została przedstawiona na załączonej warstwie shp „bory”, a motywacja dla każdego wydzielenia została przedstawiona w polu opis. Suma terenów leśnych proponowanych do wyłączenia z gospodarowania wyniosłaby ok. 315 ha, co stanowi ok. 4% powierzchni gruntów obr. Zielonka. Powierzchnia proponowanych borów o wiodącej funkcji przyrodniczej wynosi ok. 100 ha. Mapę terenów proponowanych do wyłączenia i borów do modyfikacji gospodarowania przedstawia Rys. 1. Rys. 1 Mapa terenów proponowanych do wyłączenia z gospodarowania (czerwone) oraz zmiany wiodącej funkcji na przyrodniczą (zielone)	Zaliczanie drzewostanów do gospodarstwa specjalnego (S) – w tym ze względu na dominującą funkcję ochrony przyrody – odbywa się według kryteriów Instrukcji urządzania lasu oraz ustaleń narady, a konkretne wskazanie drzewostanów następuje podczas taksacji; nadleśnictwo Drewnica wprost zaproponowało wytypowanie takich drzewostanów na etapie prac terenowych. Kryteria gospodarstwa S obejmują m.in. lasy na wydmach śródlądowych, ekosystemy referencyjne oraz drzewostany o szczególnym znaczeniu ekologicznym, co odpowiada przesłankom wskazanym we wniosku (bory na najuboższych siedliskach wydumowych oraz koncentracja stanowisk chronionych gatunków runa borowego). Proponowany sposób postępowania – ograniczenie do trzebieży, cięć jednostkowych i ekstensywnych zabiegów o charakterze sanitarnym, pozostawianie starodrzewu i martwego drewna (z uwzględnieniem przepisów przeciwpożarowych), nienaruszanie gleby i runa oraz preferowanie odnowienia naturalnego – mieści się w zakresie wskazań możliwych do przyjęcia dla gospodarstwa S, z indywidualnym określaniem wieku dojrzałości drzewostanów podczas taksacji (§ 25 IUL). Rozstrzygnięcie co do konkretnych płatów (ok. 100 ha) oraz co do rozmiaru ewentualnych wyłączeń (wskazanej we wniosku sumy ok. 315 ha) zapada jednak w toku prac terenowych, na podstawie rzeczywistego stanu drzewostanów i siedlisk, i nie jest przesądzane w protokole uwag do założeń. Przekazana warstwa „bory” stanowi materiał do wykorzystania na etapie taksacji.
19.	3. Wnioskujemy o wprowadzenie działań o charakterze ochrony czynnej mających na celu utrzymanie śródleśnych	W odniesieniu do siedlisk i gatunków leśnych działania o charakterze ochrony czynnej mogą być planowane w ramach planu urządzenia lasu – ujmuję się je w programie ochrony przyrody jako działania ochronne oraz wskazania dotyczące

	siedlisk otwartych o charakterze półnaturalnym, zwłaszcza łąk będących ostoją rzadkich gatunków flory. Wyłączenie ich z gospodarki leśnej jest działaniem dalece niewystarczającym, gdyż naturalnie postępująca sukcesja prowadzi do ich zaniku, zaś dodatkowym zagrożeniem jest inwazja nawłoci. Jedynie odkrzaczanie i koszenie w odpowiednim reżimie czasowym z usuwaniem biomasy doprowadzi do ich zachowania. Obecnie stanowiska gatunków takich jak czarcikęsik Kluka, nasięźrzał pospolity, goryczka wąskolistna, kosaciec syberyjski czy storczyki z rodzaju kukułka znajdują się na granicy zaniku. Zachowanie obecnego stanu rzeczy doprowadzi wkrótce do ich wymarcia i znacznego spadku bioróżnorodności na terenie Nadleśnictwa. Wyjątkowym miejscem jest oddz. 166, gdzie cenna flora występuje w sukcesyjnym drzewostanie osikowym oraz oddz. 236, gdzie kosaciec syberyjski i ostatnie egzemplarze kukułki plamistej rosną w sukcesyjnej brzezinie. Podmokłe łąki są kluczowym siedliskiem dla gatunków chronionej fauny takich jak kszczyk (33b) czy czerwonończyk nieparek (12a, 5g). Wnioskujemy o wprowadzenie działań o charakterze ochrony czynnej mających na celu zachowanie najcenniejszych stanowisk gatunków borowych (mącznica lekarska, goździk piaskowy, pomocnik baldaszkowaty, widlicz spłaszczony i inne widłaki). Wyjątkowym miejscem wymagającym odkrzaczania jest dawna piaszkownia na Mokrym Ługu – stanowisko widłaczka torfowego. Podstawowym działaniem jest oszczędzanie ich stanowisk podczas zabiegów gospodarczych. Niestety duże zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce: robinia akacjowata i czerwemcha późna, które muszą być sukcesywnie zwalczane przynajmniej w obrębie stanowisk roślin chronionych. Dla stanowisk położonych na wydmach, największe zagrożenie stanowi rozjeżdżanie przez nielegalny off-road. Konieczne jest zabezpieczenie mechaniczne w formie ogrodzeń stanowisk gatunków chronionych w oddz. 9h, 34h oraz 33i. Warstwy shp. ze stanowiskami roślin chronionych zostały przekazane p. Jakubowi Dziubeckiemu z RDLP Warszawa w celu rozdystrybuowania do Nadleśnictwa i wykonawcy Planu.
20.	4. Wnioskujemy o usuwanie obcych inwazyjnych gatunków drzew podczas prowadzenia wszelkich czynności gospodarczych. O ile usuwanie podszytów i form krzewiastych jest celowe jedynie w obrębie stanowisk roślin chronionych i ich otoczeniu, tak konieczna jest powszechna eliminacja osobników generatywnych, kwitnących i wydających nasiona. Podstawowym mechanizmem rozprzestrzeniania się czerwemchy późnej są odchody ptaków żerujących na nasionach tego gatunku. Eliminacja obficie owocujących form drzewiastych jest relatywnie łatwa ochrony stanowisk gatunków chronionych i lokalnie cennych (pkt 8.11 oraz § 147–152 IUL); dotyczy to m.in. zabezpieczania stanowisk podczas zabiegów, eliminacji obcych gatunków inwazyjnych w obrębie i otoczeniu stanowisk roślin chronionych. Działanie stosowanym w pul jest również pozostawianie kępy starodrzewu w przypadku cięć rębnych wokół stanowiska gatunku objętego ochroną. Przekazane informacje odnośnie stanowisk gatunków chronionych zostaną wykorzystane na etapie prac terenowych i sporządzania programu ochrony przyrody. W odniesieniu natomiast do śródleśnych siedlisk nieleśnych (otwartych) – W Programie Ochrony Przyrody zostanie wyrażona potrzeba ich utrzymywania, co znajduje swoje poparcie w § 68 Zasad Hodowli Lasu (dążenie do utrzymania istniejących terenów otwartych). Realizacja czynnych zabiegów ochronnych (koszenie, odkrzaczanie, usuwanie biomasy) jest jednak prowadzona co do zasady w innym trybie – poprzez zadania ochronne / plany zadań ochronnych / plany ochrony ustanawiane przez RDOŚ na obszarach objętych powierzchniowymi formami ochrony przyrody oraz inne projekty z zakresu ochrony przyrody. Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, Program Ochrony Przyrody powinien zawierać analizę występowania w Nadleśnictwie gatunków obcych geograficznie oraz kierunkowe wytyczne ich eliminacji. Ma to szczególne znaczenie w kontekście określenia w Planie Ochrony Przyrody zagrożeń, stopnia zniekształcenia zbiorowisk roślinnych (§ 149, pkt. 10, lit. c IUL) oraz działań mających na celu poprawę stanu zbiorowisk leśnych (zał. 4, pkt. 8.7 IUL). Mając to na uwadze, zasadne jest zamieszczenie w POP kierunkowych wytycznych, dotyczących priorytetyzowania usuwania gatunków obcych podczas realizacji działań gospodarczych, szczególnie w wydzieleniach leśnych z zdiagnozowanym, zniekształconym siedliskiem przyrodniczym. Należy jednak pamiętać, że obowiązek eliminacji gatunków obcych wynika z zapisów prawa powszechnego i dotyczy inwazyjnych gatunków obcych (IGO), stwarzających zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę. W tym zakresie realizacja działań zmierzających do eliminacji IGO odbywa się niezależnie od zapisów PUL. Dodatkowy obowiązek przeciwdziałania neofityzacji ustala RDOŚ

do wykonania, a zabezpieczy siedliska przed dyspersją gatunku. Podobna sytuacja dotyczy robinii akacjowatej, której nasiona mogą być roznoszone przez wiatr na większe odległości, jeśli pochodzą z osobnika drzewiastego. Obecnie formy drzewiaste tych gatunków nie są bezwzględnie usuwane.

w ZO / PZO / PO w granicach ustanawianych powierzchniowych form ochrony przyrody a jego realizacja jest odrębną kwestią ewentualnych porozumień z podmiotem wykonującym działania określone w załączniku do zarządzeń. POP zamieszcza się syntetyczne informacje, dotyczące w szczególności składu gatunkowego i struktury wiekowej drzewostanów nadleśnictwa wraz z listą gatunków drzew i krzewów stwierdzonych na gruntach nadleśnictwa, uwzględniając w zestawieniu gatunki rzadkie, cenne i obce geograficznie. W dobie zachodzących zmian klimatu oraz możliwościami wykorzystania niektórych z gatunków lasotwórczych (w szczególności już istniejących na terytorium Polski) w celu zachowania trwałości ekosystemu leśnego radykalne wprowadzenie zapisów wskazujących na powszechną eliminację gatunków drzew uznanych za gatunki obce jest znaczącym nadużyciem, wykraczającym m.in. poza obszar obowiązującego w Polsce prawa (w tym ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, z 2025 r. poz. 1795 z późn. zm.). Obowiązki dot. inwazyjnych gatunków obcych (IGO) wynikają głównie z przepisów powszechnie obowiązujących, przy czym obowiązek podejmowania działań dotyczy IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, po otrzymaniu informacji od Wójta/prezydenta. W tym zakresie realizacja działań eliminacyjnych jest realizowana niezależnie od zapisów w PUL. Mając powyższe na uwadze, przedłożony wniosek należy odrzucić, zaś eliminację gatunków zakwalifikowanych jako IGO realizować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

21. Ochrona drzew biocenotycznych i martwego drewna jako stabilizatorów mikroklimatu Wnoszę o zwiększenie limitów pozostawianego w lesie martwego drewna w postaci biomasy grubej oraz obligatoryjne wyznaczanie kęp ekologicznych. Zwiększa to fundamentalne funkcje ekosystemowe, bezpośrednio łagodząc negatywne czynniki klimatyczne: Bezcenny magazyn wody (funkcja gąbki chroniąca przed suszą): Zgodnie z wytycznymi klimatycznymi, rozkładające się i zmurszałe martwe drewno działa jak potężna, naturalna gąbka retencyjna. Chłonie ono i długotrwale magazynuje wodę z opadów. W okresach suszy i fal upałów powolne parowanie z pni utrzymuje stabilną, wysoką wilgotność powietrza i gleby, chroniąc dno lasu przed skrajnym przegrzaniem i ułatwiając przetrwanie młodego pokolenia lasu. Zwiększenie odporności biologicznej ekosystemu: Narastający stres klimatyczny drastycznie obniża naturalną odporność drzewostanów na patogeny. Drzewa dziuplaste, przestojowe oraz martwe kłody stanowią jedyne i kluczowe schronienie oraz miejsce gniazdowania dla ptaków owadożernych (np. dzięciołów) oraz nietoperzy. To one stanowią naturalną barierę biologiczną ograniczającą masowe pojawy (gradacje) owadów uszkadzających osłabione suszą lasy. Naturalne odnowienie lasu bez kosztów i inwazyjnej ingerencji (odnowienie na murszu): Próchniejące, leżące pnie drzew stanowią idealny podkład (tzw. substrat) dla naturalnego obsiewu lasu. Rozwijające się na nich młode drzewka mają zapewniony stały dostęp do wilgoci i składników odżywczych, co pozwala na skuteczne, bezkosztowe odnowienie lasu siłami samej natury, bez konieczności robienia zrębów zupełnych i sztucznych nasadzeń,	Właściciel lasu ma obowiązek dbać o stan sanitarny lasu i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne oraz ochronne, w tym ochronę przeciwpożarową. W praktyce oznacza to także utrzymywanie lasu w stanie ograniczającym zagrożenie pożarowe, co obejmuje działania takie jak usuwanie posuszu, złomów i wywrotów, gdy jest to potrzebne ze względów bezpieczeństwa pożarowego. Posusz czynny, złomy i wywroty powinny być usuwane wtedy, gdy ich pozostawienie zwiększa zagrożenie pożarowe albo pogarsza stan sanitarny lasu. Właściciel powinien więc oceniać to przez pryzmat ryzyka pożaru, stanu drzewostanu i zaleceń z planu urządzenia lasu. Wykonawca przeprowadzi analizę zasobów martwego drewna w Nadleśnictwie, w celu określenia średniej miąższości na hektar oraz porównania wyników w skali regionalnej i krajowej oraz z wynikami za poprzednie 10-lecie. Wyniki przedstawionej analizy pozwolą m.in. na określenie potrzeb w zakresie wartości kęp pozostawianych do naturalnego rozkładu podczas użytkowania rębego. Konieczność oraz poziom pozostawiania martwego drewna, drzew biocenotycznych oraz kęp i płatów starodrzewu regulowane jest rozporządzeniem w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej jak również jest utrwaloną zasadą hodowli lasu, wynika także z zapisów instrukcji ochrony lasu. W tym zakresie wnioszek pokrywa się z obowiązującymi zasadami. Podwyższone limity martwego drewna nie są materiałem założeń - rozmiar biomasy grubej i lokalizacja kęp wynikają z dobrych praktyk i wskazań POP, z uwzględnieniem obowiązku kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów a także bezpieczeństwa przy szlakach i miejscach uczęszczanych.
--	--

22. Wnoszę o wyznaczenie stref ekotonowych (buforowych) o szerokości minimum 50 metrów wzdłuż wszystkich cieków wodnych, jezior i mokradeł, a także obszarów naturalnej retencji bobrowej, w których obowiązywać będzie całkowity zakaz cięć gospodarczych oraz czynną renaturyzację linii brzegowych poprzez usuwanie obcych gatunków (np. czerechmy amerykańskiej) i wprowadzanie gatunków łęgowych (olsza, wierzba) - działania bez użycia harwesterów i ciężkiego sprzętu (pilarz plus pozostawienie grubizny na miejscu).	Strefy ekotonowe i buforowe są kształtowane na etapie realizacji zabiegów (głównie rębnych i odnowieniowych), nie wyznaczane sztywno w założeniach (ZHL § 69; § 24). Konieczność ich stosowania wynika z rozporządzenia w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej i muszą być respektowane niezależnie od zapisów w PUL. Rębni zupełnych oraz rębni gniazowych nie stosuje się w pasie 25 m od linii brzegowej naturalnych cieków i zbiorników oraz źródeł. Przepisy przewidują też pozostawianie stref buforowych 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, ze wskazaniem postępowania w zakresie pozostawiania zwłonych pni drzew, dużych kamieni w celu ułatwienia dostępu zwierzętom do wody. Sztywne „min. 50 m wzdłuż wszystkich cieków, jezior i mokradeł” oraz „całkowity zakaz cięć” wykraczają poza przepisy prawa oraz standard IUL/ZHL/IOL i nie są ustalane jako jednolity parametr. Szerokość, lokalizacja i reżim dobiera się do chronionego siedliska i topografii na etapie realizacji/projektu planu. Projektanci/zarządzający nie mają uprawnień do trwałego wyłączenia drzewostanów bez jednoznacznej podstawy prawnej (IUL § 101).
23. W temacie bioróżnorodności wnioskuję o: • podsadzanie w drzewostanach czereśni ptasiej, lipy drobnolistnej, lipy szerokolistnej, klonu pospolitego, klonu jawora a także pozostawianie wierzby iwy oraz leszczyny pospolitej na właściwych siedliskach w miejscach dobrze nasłonecznionych, np. na skrajach lasu, brzegach cieków lub przy drogach leśnych - jako działania w zakresie ochrony rodzimych owadów zapylających; • podsadzanie w ekotonach, na obrzeżach lasów śliwy tarniny i innych rodzimych gatunków roślin będących istotnym źródłem pożytku dla owadów zapylających; • zaprojektowanie i stworzenie zbiorników rozrodowych dla płazów w miejscach dotychczasowego ich rozmnażania się w przypadku obniżenia się poziomu wód gruntowych do poziomu nie zapewniającego warunków do ich rozrodu ; • zapewnianie na obszarach nadleśnictwa miejsc dostępu do wody pitnej dla ssaków i ptaków w miejscach i odległościach umożliwiających swobodny i stały dostęp do wody ssakom bez kolizji z drogami, miejscami częstej rekreacji, nie będących równocześnie zbiornikami rozrodowymi dla płazów; • zaprojektowanie w PUL sieci ekologicznych korytarzy, łączących istniejące rezerваты, korytarze migracyjne zwierząt oraz miejsca do ich wodopoi, w których obowiązywać będzie zakaz jakichkolwiek cięć odsłaniających dno lasu; • wprowadzenie do PUL stałego monitoringu wybranych grup bioindykatorów (np. mchów, porostów lub chrząszczy saproksylicznych) jako wskaźnika jakości realizowanej ochrony przyrody.	Wniosek obejmuje zróżnicowane postulaty, należące do różnych trybów. Wzbogacanie składu gatunkowego o gatunki biocenotyczne i nektarodajne (czereśnia ptasia, lipy, klony, wierzba iwa, leszczyna, tarnina) na skrajach lasu i w ekotonach jest kierunkiem zgodnym z zasadami hodowli lasu, ochrony różnorodności biologicznej oraz kształtowania ekotonów (pkt 8.10 i 8.12 IUL) i może zostać odzwierciedlone we wskazaniach i wytycznych programu ochrony przyrody; nie ustala się go jednak jako sztywnego zapisu w założeniach, lecz jako wskazania dobierane do siedliska na etapie realizacji. Tworzenie zbiorników rozrodowych dla płazów oraz miejsc dostępu do wody to obiekty z zakresu gospodarowania wodą i małej retencji – ich planowanie i realizacja należą do rozpoznania hydrologicznego oraz przepisów Prawa wodnego, a nie do założeń planu. Postulat zaprojektowania w planie sieci korytarzy ekologicznych łączących rezerваты wraz z generalnym zakazem cięć odsłaniających dno lasu nie może zostać uwzględniony w tej formie. Korytarze ekologiczne to struktury przyrodnicze łączące izolowane obszary chronione, umożliwiające migrację roślin, zwierząt i grzybów oraz przepływ genów. Są one kluczowe dla zachowania bioróżnorodności. W Polsce tworzą one spójną sieć o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Główne elementy sieci to naturalne korytarze rzeczne (np. Wisła, Bug), korytarze obszarowe: rozległe kompleksy leśne umożliwiające bezpieczne przemieszczanie się dużych ssaków (wilków, rysi, niedźwiedzi, jeleni); korytarze lokalne: niewielkie pasy zadrzewień, zakrzewień i śródpolne enklawy łączące mniejsze płaty lasów. Główne projekty i koncepcje w Polsce to ECONET-Polska: Koncepcja krajowej sieci ekologicznej, która stanowi część europejskiego systemu. Sieć korytarzy dla dużych ssaków: Opracowana m.in. przez Instytut Ochrony Przyrody PAN. W jej ramach wyodrębniono kilkadziesiąt kluczowych korytarzy o znaczeniu krajowym. Głównym zagrożeniem dla sieci korytarzy ekologicznych jest fragmentacja przestrzeni wynikająca z rozwoju infrastruktury liniowej (drogi, koleje) i ekspansji budownictwa. Bariery te przerywają ciągłość środowiska, prowadzą do izolacji populacji zwierząt oraz uniemożliwiają im migrację i swobodne żerowanie. Wprowadzenie stałego monitoringu bioindykatorów (mchów, porostów, chrząszczy saproksylicznych) wykracza poza obligatoryjny zakres planu urzędzenia lasu; zakres monitoringu skutków realizacji ustaleń planu na środowisko określa się w ramach prognozy oddziaływania i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a nie w niniejszym protokole.

24. Wniosek 1/ zaprzestanie stosowania w założeniach do PUL opracowywanych w roku 2026, dawnej terminologii dotyczącej lasów społecznych (lasy o zwiększonej funkcji społecznej, lasy oddziaływania społecznego), a pochodzącej z Zarządzenia nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 lipca 2022 r. Zarządzenie to zastąpione zostało bowiem kolejnym Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, nr 109, z dnia 30 sierpnia 2024 r., wprowadzającym wyznaczenie lasów o wiodącej funkcji społecznej. Zarządzenie to stanowiło skutek realizacji przez państwo podjętej w roku 2023 decyzji politycznej o „wyłączeniu 20% najcenniejszych obszarów leśnych z wycinek”. Wniosek 2/ stosowanie aktualnej terminologii z roku 2024, wprowadzonej przez powołany na mocy powyższego zarządzenia lokalny zespół ds. wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej W przypadku nadleśnictwa Drewnica uzgodnione zostały wspólnie przez przedstawicieli samorządów, społeczeństwa i leśników obszary: 1/ lasów o wiodącej funkcji społecznej, a w ich granicach: 2/ obszary w kategorii gospodarowania „wyłączenia” 3/ obszary w kategorii gospodarowania „ograniczenia” 4/ obszary w kategorii gospodarowania „modyfikacje” - co zostało udokumentowane na mapie dołączonej do Raportu. Wniosek główny: włączenie do założeń Planu treści uzgodnień dokonanych w procesie wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół Warszawy - w zakresie obszaru nadleśnictwa Drewnica, zawartych w Raporcie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie z października 2024. Uzasadnienie: W przedstawionych dokumentach założeń do projektu Planu Urządzenia Lasu nadleśnictwa Drewnica pominięto zarówno skutki formalno-prawne Zarządzenia nr 109 DGLP z roku 2024, jak i merytoryczne skutki pracy powołanego na jego mocy lokalnego zespołu. Może to być zwykły błąd, ale może też stanowić próbę zanegowania ważnego procesu koniecznej zmiany gospodarowania w lasach aglomeracyjnych. Im dłużej projekt PUL będzie rozwijany według modelu ignorującego kierunek zmian wypracowany w procesie ministerialnym, tym większe będzie ryzyko, że państwo wyda miliony złotych na dokument wymagający później głębokiej przebudowy – nie z powodu „nagłej zmiany politycznej”, lecz dlatego, że rzeczywiste oczekiwania społeczne wobec lasów aglomeracji warszawskiej zostały rozpoznane i formalnie zapisane już wcześniej. Kontynuowanie kosztownego procesu planistycznego w oparciu o założenia nieuwzględniające istniejących już ustaleń procesu ministerialnego może prowadzić do konieczności późniejszego aneksowania lub częściowej	Nazewnictwo stosowane w planie urządzenia lasu, w tym w jego założeniach, wynika z Instrukcji urządzenia lasu (załącznik do Zarządzenia nr 116 DGLP z 14 grudnia 2023 r.), która przewiduje wyróżnianie gospodarstwa lasów oddziaływania społecznego (OS). Zarządzenie nr 58 DGLP z 5 lipca 2022 r. – stanowiące wytyczne zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej – wprost wskazuje (§ 2 ust. 6), że obszary o zwiększonej funkcji społecznej klasyfikuje się podczas rewizji planu do gospodarstwa lasów oddziaływania społecznego. Terminologia użyta w założeniach jest zatem następstwem obowiązujących aktów wewnętrznych i nie podlega dowolnej zmianie na wniosek; Regionalna Dyrekcja nie jest władna zmieniać zapisów obowiązujących aktów zarządczych Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Zarządzenie nr 109 DGLP z 30 sierpnia 2024 r. reguluje odrębną materię – pilotażowe powołanie lokalnych zespołów do spraw lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miast (w tym Warszawy) oraz tryb ich wyznaczania – a nie nomenklaturę gospodarstw w planie urządzenia lasu; oba zarządzenia dotyczą różnych zagadnień i obowiązują równolegle, wobec czego twierdzenie o „zastąpieniu” Zarządzenia nr 58 przez Zarządzenie nr 109 nie znajduje potwierdzenia. Pilotażowy program rozpoczęty w 2024 r. (zarządzenie nr 109) nadal trwa, a sposób finalizacji prac na tym etapie nie jest znany. Jeśli prace zakończą się wiążącymi zmianami w prawie – zostanie to uwzględnione w PUL. Założenia nie pomijają procesu wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej. Wyniki prac lokalnego zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miasta Warszawa (Zarz. nr 109/2024 DGLP) oraz uzgodnienia z udziałem strony społecznej mogą zostać odzwierciedlone w planie poprzez gospodarstwo lasów oddziaływania społecznego. W protokole z Narady Wstępnej wprost wskazano, że w związku z planowanym ustanowieniem lasów społecznych w ramach pracy lokalnego Zespołu do spraw lasów społecznych wokół Warszawy nadleśnictwo przedstawi obszary o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności, a zakres ten zostanie doprecyzowany w pracach zespołu lokalnej współpracy przy Nadleśnictwie (Zarz. Nr 58/2022 DGLP), w trakcie prac planistycznych. Zespół ten wypracował wspólną opinię, w której odniesiono się pozytywnie do zasięgu zaproponowanego gospodarstwa oddziaływania społecznego, który w znaczącym stopniu pokrywa się z wynikami prac pilotażowego lokalnego zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej. Proces prowadzony w trybie Zarządzenia nr 109/2024 oraz prace zespołu lokalnej współpracy są zatem właściwym mechanizmem uwzględnienia tych ustaleń. Nie następuje to poprzez rozstrzygnięcie w protokole uwag do założeń. Pilotażowy projekt wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej nadal trwa. Dotychczasowe ustalenia nie znalazły odzwierciedlenia w przepisach prawa, na podstawie których opracowywany jest PUL.
--	--

25.	przebudowy dokumentacji PUL. Rodzi to pytanie o gospodarność wydatkowania środków publicznych oraz racjonalność dalszego procedowania projektu bez uwzględnienia danych i uzgodnień już formalnie opracowanych. . Aby uniknąć wskazanych wyżej konsekwencji – wnioskuję jak we wstępie.	
26.	Wnioszę, aby na terenach wyznaczonych jako lasy o wiodącej funkcji społecznej w nowym PUL, funkcja społeczna i przyrodnicza była wiodąca. Tak samo w lasach o zwiększonej funkcji społecznej. Zgodnie z Zarządzeniem nr 58 Generalnego Dyrektora Lasów Państwowych, prowadzenie gospodarki leśnej na tych obszarach musi być ukierunkowane na zachowanie ich charakteru oraz utrzymanie walorów krajobrazowych. Pozyskanie drewna powinno zostać znacząco zmniejszone i odbywać się wyłącznie przy pomocy rębni złożonych (np. rębni V), które zapewnią trwałość pokrycia drzewami na dużym obszarze.	Wyróżnienie gospodarstwa lasów oddziaływania społecznego (OS) następuje na etapie sporządzania planu oraz w trybie prac zespołu lokalnej współpracy. Zgodnie z Zarządzeniem nr 58/2022 w lasach o zwiększonej funkcji społecznej gospodarkę leśną ukierunkowuje się na zachowanie ich charakteru i walorów krajobrazowych, z różnicowaniem sposobu wskazań (strefy intensywnego i zrównoważonego oddziaływania społecznego) oraz stosowaniem przede wszystkim rębni złożonych o długim okresie odnowienia; w założeniach dla Nadleśnictwa Drewnica przyjęto, że cięcia o charakterze przerębowym projektowane będą w szczególności w lasach o zwiększonej funkcji społecznej, zaliczanych do gospodarstwa OS. Należy zastrzec, że struktura przerębowa może być trudna do uzyskania w przypadku drzew światłożądnych. W większości przypadków będzie niemożliwa. W tej tematyce kierunek wniosku pozostaje zbieżny z przyjętymi zasadami. Uznanie fragmentu lasu za las społeczny nie jest natomiast prawną formą ochrony przyrody i nie wyklucza prowadzenia gospodarki leśnej; postulaty „znaczącego zmniejszenia pozyskania” oraz prowadzenia użytkowania „wyłącznie” rębniami złożonymi (np. rębnią V) jako bezwarunkowy, generalny nakaz nie są ustalane jako zapis założeń. Dobór rodzaju rębni oraz intensywności użytkowania dla poszczególnych drzewostanów następuje na etapie projektu planu i prac zespołu lokalnej współpracy, z uwzględnieniem rzeczywistego stanu drzewostanów, potrzeb hodowlanych oraz obowiązku zachowania trwałości lasu. Gospodarstwo lasów niestabilnych ma wyższy priorytet niż gospodarstwo lasów oddziaływania społecznego.
27.	Nieprowadzenie pozyskania drewna na tym terenie i ograniczone do prowadzenia cięć tylko drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi na wydmy wraz otuliną drzew zlokalizowanej na działce nr 180 (obręb Konik Nowy). Wydma jest wyjątkowo cenna ze względów krajobrazowych i przyrodniczych oraz ze względu na unikalne ukształtowanie polodowcowe tego miejsca, a także drzewostanu, który jest jej integralnym elementem. Razem z mieszkańcami okolicznych wsi podjęliśmy starania o objęcie tego terenu formą ochrony. Brak ingerencji typu trzebież, wycinka, zapobiegnie degradacji i stopniowej niwelacji tej wydmy, a jednocześnie zagwarantuje zachowanie tego unikalnego na tym terenie mikro-obszaru w stanie nienaruszonym oraz zachowanie łączności krajobrazu leśnego.	Kwestie glebochronne należą do kryteriów gospodarstwa specjalnego (S), do którego – zgodnie z założeniami dla Nadleśnictwa Drewnica – zalicza się m.in. lasy na wydmach śródlądowych oraz na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45°, pełniące szczególne funkcje glebochronne; nadleśnictwo zaproponowało wskazanie konkretnych drzewostanów do włączenia do gospodarstwa S podczas taksacji. Postulowane ograniczenie użytkowania do cięć niezbędnych ze względów bezpieczeństwa mieści się w reżimie właściwym dla gospodarstwa specjalnego (ograniczenia pozyskania, zabiegi o charakterze sanitarnym i zapewniające bezpieczeństwo). Zaliczenie wskazanego wydzielenia do gospodarstwa S oraz zakres ewentualnych ograniczeń użytkowania są jednak rozstrzygane na etapie prac terenowych, na podstawie rzeczywistego stanu siedliska i drzewostanu, a nie w protokole uwag do założeń. Objęcie tego terenu odrębną formą ochrony przyrody, o które zabiegają wnioskujący, należy natomiast do właściwości odpowiednich organów (regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub rady gminy, zależnie od formy) i nie jest ustanawiane w planie urządzenia lasu; plan może jedynie ujmować formy już ustanowione lub projektowane, co do których toczy się stosowna procedura.
28.	Zmiana i nadanie kategorii lasu społecznego I kategorii – nie II kategorii (na podstawie dokumentów dot. obszar lasów społecznych proponowanych przez MKiŚ oraz Zarządzenia nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 lipca 2022 r.) na działce: - Gmina Halinów, obręb Konik Nowy, działka nr 180 wydzielenie BDL: 17-03-3-08-312-a-00, 17-03-3-08-312-b-00, 17-03-3-08-312-c-00, 17-03-3-08-	Nadawanie i zmiana kategorii lasu społecznego, do której odwołuje się wniosek, jest elementem procesu wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej, prowadzonego w trybie Zarządzenia nr 109 DGLP z 30 sierpnia 2024 r. oraz prac lokalnego zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół m.s. Warszawa, a nie rozstrzygnięciem podejmowanym w protokole uwag do założeń ani jednostronnie w planie urządzenia lasu. Zgodnie z założeniami (protokół NW, pkt 20) nadleśnictwo przedstawi obszary o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności, a zakres ten zostanie doprecyzowany w pracach zespołu lokalnej współpracy – to właściwy tryb rozpatrzenia wskazanych wydzieleni (działka nr 180, wydzielenia 312 a–d). Wytyczne do wyznaczenia lasów o zwiększonej funkcji społecznej zostały zawarte w

312-d-00 ze względów na ważne funkcje społeczne i ochronne, które te obszary pełnią dla mieszkańców okolicznych wsi Izabeli, Michałówka, Zakrętu i Konika Nowego. Te lasy to ważne dla lokalnych społeczności i często odwiedzane miejsce odpoczynku, spacerów, uprawiania sportu (bieganie, nordic walking, jazda na rowerze) oraz wycieczek i edukacji ekologicznej dla uczniów okolicznych szkół i przedszkoli (Szkoła Podstawowa w Zakręcie, Publiczne Przedszkole w Zakręcie, Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa i Przedszkole Smart School w Zakręcie). Lasy te są cenne także dla lokalnej społeczności ze względu na retencję wody oraz ochronę przed hałasem i zanieczyszczeniami generowanymi przez pojazdy jeżdżące po drogach krajowych – Trakt Brzeski i droga ekspresowa S17 z trasą krajową DK2 wraz z fragmentem Wschodniej Obwodnicy Warszawy. To także teren ważny pod względem przyrodniczym - w tych lasach żyją łosie, sarny, lisy, liczne ptaki, owady. Lasy te są również naturalnym korytarzem dla wędrowek zwierząt z Mazowieckiego Parku Krajobrazowego do okolicznych obszarów leśnych. Las ten należy do krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL w województwie mazowieckim, co stwierdza opracowanie „Korytarze ekologiczne w województwie mazowieckim ze szczególnym uwzględnieniem korytarza ekologicznego Wkry” Warszawa 2015. Dlatego też oczekujemy zmian w PUL dla Nadleśnictwa Drewnica i wyłączenia z użytkowania (pozyskiwania drewna) wskazanych w piśmie wydzieleń, jako lasów społecznych I kategorii i pozostawienie drzew aż do naturalnej śmierci i ich rozkładu oraz pozostawienia drewna. Postulujemy także o ujęcie w PUL dla Nadleśnictwa Drewnica wskazanych wydzieleń jako LASU SPOŁECZNEGO I kategorii o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności poprzez wyłączenie spod działań gospodarczych, co pozwala na zachowanie naturalnego drzewostanu, krajobrazu i roślinności.	załączniku do Zarządzenia nr 58 DGLP z 5 lipca 2022 r. i przewidują klasyfikację gospodarstwa na strefy intensywnego oraz zrównoważonego oddziaływania społecznego. Zespół Lokalnej Współpracy, złożony m.in. z przedstawicieli jednostek samorządowych i działający w trybie Zarządzenia nr 58, wystosował propozycję obszaru lasów społecznych, która zostanie przekazana do wykonawcy PUL. Uznanie fragmentu lasu za las społeczny nie jest prawną formą ochrony przyrody i samo w sobie nie skutkuje wyłączeniem spod gospodarki leśnej ani pozostawieniem drzewostanu do naturalnego rozpadu. Wyłączenie konkretnych wydzieleń z użytkowania może natomiast nastąpić przez zaliczenie ich do gospodarstwa specjalnego, jeżeli spełniają kryteria, albo przez ustanowienie odrębnej formy ochrony przyrody w trybie właściwym dla danego organu. Działania gospodarcze mogą być więc ograniczane na kolejne 10-lecie, z wyłączeniem prac służących bezpieczeństwu oraz utrzymaniu właściwego stanu sanitarnego lasu. Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, zalecenia dotyczące kształtowania lasów w obrębie korytarzy ekologicznych mogą być ujmowane w planie działań, jednak ochrona przed hałasem i zanieczyszczeniami komunikacyjnymi oraz funkcja korytarza ekologicznego nie są materią rozstrzyganą w planie urzędnika lasu. Według Mapy korytarzy ekologicznych (mapa.korytarze.pl) przedmiotowy oddział 312 nie znajduje się w granicach żadnego uznanego korytarza ekologicznego ECONET-PL, a najbliższy korytarz, Dolina dolnego Bugu – Dolina dolnego Wieprza, oddalony jest o około 8 km.
Zagospodarowanie turystyczne, udostępnianie lasu i ochrona lasów o wiodącej funkcji społecznej Biorąc pod uwagę ograniczoną dostępność lasów w tym rejonie Warszawy z powodu rozległych terenów zamkniętych (wojskowych), konieczne jest inne niż dotychczasowe podejście do rekreacji i gospodarki surowcowej. Potrzebne są w kompleksie rembertowsko-okuniewskim nowe oficjalne ścieżki piesze i rowerowe, po istniejących drogach leśnych w trójkącie miejscowości Michałów – Pustelnik – Łęka. Teren ten pełni funkcję lasów wodochronnych. Obie funkcje (ochronę zasobów wodnych i turystykę) należy połączyć poprzez ograniczenie intensywnej gospodarki surowcowej.	Według Instrukcji Urządzania Lasu (§132), potrzeby w zakresie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej są określone kierunkowo. Szczególny wpływ na uwzględnienie zapisów w tym zakresie mają przedstawiciele samorządów terytorialnych, wchodzących w skład Zespołu Lokalnej Współpracy, który jest ciałem opiniodawczym do projektu PUL. Decyzje odnośnie wytyczania i budowy konkretnych ścieżek pieszych i rowerowych są realizowane w odrębnym trybie. Założenia do PUL mogą ujmować zagospodarowanie turystyczne kierunkowo poprzez wskazanie wstępnego wykazu obszarów intensywnego i zrównoważonego zagospodarowania rekreacyjnego oraz potrzeb w zakresie zagospodarowania turystycznego. Udział we wskazaniu tych obszarów tworzących w następstwie gospodarstwo lasów oddziaływania społecznego oraz określenie potrzeb co do nowych obiektów rekreacyjnych, w dużej mierze ma Zespół Lokalnej Współpracy. Wielkość planowanego użytkowania w gospodarstwie lasów oddziaływania społecznego, stanowi sumę potwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlano-ochronnych uwzględniających także potrzebę kształtowania przez te drzewostany walorów rekreacyjnych i kulturowych. Wytyczanie i udostępnianie konkretnych szlaków pieszych/rowerowych po istniejących drogach leśnych jest elementem zagospodarowania rekreacyjnego i udostępniania lasu, realizowanym na podstawie odrębnych decyzji nadleśniczego i porozumień z samorządami, a nie zapisem założeń do PUL.

29.		
30.	Wnioskuje o wyznaczenie w ramach PUL „stref ciszy”, czyli miejsc które w pomiarach ciągłych charakteryzują się najniższym poziomem hałasu, specjalne oznakowanie ich, wyłączenie okolic tych miejsc z gospodarki surowcowej celem zapewnienia mieszkańcom aglomeracji miejsc odpoczynku, regeneracji układu nerwowego człowieka. Ochrona tych niematerialnych wartości lasu jest obowiązkiem wynikającym z usług ekosystemowych o charakterze kulturowym.	Wyznaczanie „stref ciszy” rozumianych jako obszary identyfikowane na podstawie ciągłych pomiarów poziomu hałasu, ich oznakowanie oraz prowadzenie monitoringu akustycznego nie są materią urządzania lasu. Plan urządzania lasu tego nie normuje i nie może normować; nie jest to przedmiot rozstrzygnięcia w protokole, ponieważ pomiary hałasu i ewentualne ustanawianie obszarów chronionych przed hałasem należą do innych dziedzin i organów albo wymagają działań legislacyjnych. Odrębną kwestią należącą do planu jest wpływ na konkretne wskazania gospodarcze: ograniczanie użytkowania na wskazanych powierzchniach następuje wyłącznie z przyczyn właściwych dla urządzania lasu, przez zaliczenie do gospodarstwa lasów specjalnych, wyróżnienie gospodarstwa lasów oddziaływania społecznego albo kategoryzację lasów ochronnych, a nie z tytułu poziomu hałasu. Walory rekreacyjne i wypoczynkowe, w tym obszary o niskim natężeniu ruchu, mogą być uwzględniane kierunkowo przy wyznaczaniu stref oddziaływania społecznego oraz w zagospodarowaniu rekreacyjnym lasu, zgodnie z Zarządzeniem nr 58/2022, ale nie w formie „strefy ciszy” opartej na pomiarach akustycznych ani jako wyłączenie z użytkowania.
31.	Wnioskuje o zaprojektowanie stref buforowych o gęstym, wielopiętrowym składzie na obrzeżach lasu stykających się z terenami zurbanizowanymi, które będą pełnić rolę ekranu świetlnego i akustycznego.	Kształtowanie obrzeży lasu o zróżnicowanej, wielopiętrowej strukturze jest elementem hodowli lasu i kształtowania stref ekotonowych, realizowanym przy zabiegach gospodarczych i ujmowanym kierunkowo w programie ochrony przyrody (pkt 8.12 zał nr 4 IUL). W tej warstwie – jako kształtowanie strefy ekotonowej i krajobrazowej na styku z terenami zurbanizowanymi – kierunek wniosku pozostaje zbieżny z zasadami hodowli lasu. Natomiast projektowanie drzewostanu jako „ekranu akustycznego i świetlnego” o określonych parametrach ochrony przed hałasem i światłem nie jest materią urządzania lasu; ochrona przed hałasem i emisją światła należy do innych dziedzin i przepisów (ochrona środowiska, planowanie przestrzenne, organizacja źródeł emisji), a plan urządzania lasu nie ustanawia takich barier ani nie określa ich parametrów akustycznych. Strefy buforowe w rozumieniu urzędzeniowym wyznaczają się dla ochrony wrażliwych ekosystemów, a nie jako urządzenie przeciwhałasowe. Sposób kształtowania konkretnych obrzeży ustala się dla poszczególnych wydzieleń na etapie projektu planu i realizacji zabiegów, nie zaś jako generalny zapis założeń o funkcji ekranu.
	Ograniczenie stosowania grodzień upraw leśnych pod kątem efektywności ekonomicznej Mając na uwadze potrzebę zachowania spójności ekologicznej oraz otwartego charakteru lasów, wnoszę o drastyczne ograniczenie powierzchni upraw i odnowień leśnych obejmowanych grodzieniami siatkowymi w nowym okresie gospodarczym.	Wybór metody zabezpieczenia upraw (grodzenie powierzchniowe, ochrona indywidualna, repelenty, odnowienie naturalne) należy do wskazań ochrony lasu i hodowli, dobieranych w danej lokalizacji do presji zwierzyny i warunków, a nie do generalnego zapisu założeń. PUL nie przesądza techniki ochrony upraw ani nie ustanawia limitu powierzchni grodzień. Wskazany kierunek (ograniczanie grodzień na rzecz innych metod ochrony bezpośrednich oraz pośrednich) jest zbieżny z dobrymi praktykami, jednak skuteczność ochrony i bezpieczeństwo odnowień pozostają nadrzędne. Dobór metody następuje indywidualnie, nie przez bezwarunkowe wycofanie grodzień. Nadmierna presja zwierzyny wiąże się z

32.	Grodzenie wielkopowierzchniowe prowadzi do drastycznej fragmentacji środowiska przyrodniczego. Tworzenie sieci sztucznych barier przerywa lokalne korytarze migracyjne ssaków, odcinając zwierzęta od naturalnych żerowisk oraz wodopojów. Masowe powstawanie wysokich ogrodzeń siatkowych drastycznie obniża walory krajobrazowe lasu i uniemożliwia swobodne poruszanie się po nim, potęgując presję turystyczną na pozostałe, nieogrodzone fragmenty, w tym na naturalne odnowienia. Grodzenie powierzchniowe generuje ogromne, nieuzasadnione nakłady finansowe (zakup siatki, słupków, montaż, stała coroczna konserwacja). Dodatkowo, po upływie 10–15 lat, siatki muszą zostać zdemontowane, przetransportowane i poddane kosztownej utylizacji, stając się problematycznym odpadem. Redukcja grodzień na rzecz tańszej ochrony punktowej (osłonki indywidualne) oraz sukcesji naturalnej pozwoli na znacznie bardziej efektywne i racjonalne dysponowanie środkami publicznymi Nadleśnictwa.	gospodarowaniem populacjami zwierząt łownych, prowadzonym przez koła łowieckie dzierżawiące poszczególne obwody łowieckie. Ponadto należy zauważyć, że nadleśnictwo nie gospodaruje środkami publicznymi przy realizacji prac z zakresu gospodarki leśnej. Dynamicznie przybierająca na liczebności populacja łosia (<i>Alces alces</i>) nie jest obecnie regulowana, więc szkody w uprawach są duże. W przypadku podejmowania działań związanych z procesem zwiększania bioróżnorodności, w tym wprowadzania gatunków, które dotychczas sporadycznie lub w ogóle nie występowały na danym obszarze a stanowią chętnie zgrzany obiekt przez zwierzynę, często wymagają zastosowania jako jedynej skutecznej metody zabezpieczenia ich poprzez grodzenie.
33.	Wnioskuje o aktualizację operatu glebowo-siedliskowego oraz fitosocjologicznego. Operaty z 2006 muszą być zaktualizowane.	Zakres i potrzeba aktualizacji opracowań siedliskowych są zagadnieniem przegotowawczych prac urzędniowych, ocenianym przez dyrektora RDLP na wcześniejszym etapie, a nie rozstrzyganym w protokole uwag do założeń. Zgodnie z ustaleniami narady opracowanie glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Drewnica (wykonane przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Warszawie, w 2006 r., wraz z częścią fitosocjologiczną) uznano za aktualne i wykorzystane do sporządzenia obowiązującego planu; przewidziano przy tym przeniesienie do bazy danych – w miarę możliwości – pełnego zakresu informacji z opracowania fitosocjologicznego. Termin ważności operatu glebowo-siedliskowego oraz przesłanki jego ponownego wykonania określa Instrukcja urządzania lasu; rozstrzygnięcie o ewentualnej aktualizacji należy do dyrektora RDLP i nie jest przedmiotem ustalenia w niniejszym protokole. Istniejące opracowania dla Nadleśnictwa Drewnica zachowują swoją aktualność, a nowe opracowanie siedliskowe będzie zlecone i wykonane w cyklu dwuletnim, zapewniającym uchwycenie wszystkich aspektów runa na zdjęciach fitosocjologicznych oraz podczas kartowania płatów siedlisk, najpóźniej w latach 2032-2034, tj. z odpowiednim wyprzedzeniem, tak aby wyniki mogły być w pełni uwzględnione w pracach nad kolejnym projektem PUL.

34.	Wnoszę o uwzględnienie zaburzeń przyrostu mąszości w trakcie tworzenia założeń do PUL na obszarze nadleśnictwa Drewnica, wywołanych suszą przy stosowaniu tabeli mąszości drzewostanów.	Metodyka ustalania mąszości i przyrostu drzewostanów wynika z Instrukcji urządzania lasu i obowiązujących tablic oraz procedur pomiarowych i nie jest przedmiotem indywidualnej modyfikacji na wniosek. Przyrost drzew zbliżony do rzeczywistego można uzyskać z wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów ale dla większych jednostek statystycznych takich jak RDLP. Rzeczywisty stan i przyrost drzewostanów ustala się na podstawie pomiarów terenowych podczas taksacji oraz danych z powierzchni próbnych, co odzwierciedla także skutki suszy w faktycznym stanie zasobów; określenie zasobności i przyrostu opiera się na danych z inwentaryzacji, a nie wyłącznie na założeniach tablicowych. Etaty oblicza się na podstawie tak ustalonego stanu, z uwzględnieniem dojrzałości i struktury drzewostanów. Postulat odrębnego korygowania tablic mąszości o wpływ suszy ma charakter metodyczny i ewentualnie de lege ferenda; jego rozstrzygnięcie nie należy do planu urządzania lasu dla pojedynczego nadleśnictwa ani do niniejszego protokołu, lecz do gestii podmiotów odpowiedzialnych za metodykę urządzania lasu. Kondycja zdrowotna drzewostanów osłabionych suszą jest natomiast uwzględniana w planie poprzez wskazania hodowlano-ochronne oraz kwalifikację drzewostanów (m.in. do przebudowy lub do gospodarstwa odbudowy lasów niestabilnych), na etapie prac terenowych i analitycznych. Drzewa reagują szerokością odkładanego przyrostu rocznego na cały szereg czynników, które mają bezpośredni wpływ na przyrost drzew (zarówno w cyklu dobowym jak i rocznym). Opracowywane tablice są oparte o wieloletni cykl badań i pomiarów emirycznych w tym analiz szerokości przyrostów słoików rocznych drzew na przestrzeni lat ich wzrostu oraz na odpowiednio dużej próbie populacji osobników danego gatunku, na podstawie pomiarów cech przyrostowych których (w tym pierśnica, wysokość, wysokość górna, analiza pniowa itp), tworzone są modele (funkcje algorytmiczne) pozwalające na określanie przyrostu drzew i drzewostanów oraz ich zasobności.
35.	Wnioskuje o uwzględnienie w analizie PUL bilansu depozycji azotu i dostosowanie do niego intensywności cięć. Im więcej azotu z powietrza (smog z Warszawy) opada na lasy w nadleśnictwie Drewnica, tym mniej biomasy (drewna) powinno się usuwać, aby nie doprowadzić do wyjałowienia gleby z innych pierwiastków (eutrofizacja). Zaburzony bilans azotowy osłabia odporność drzew na suszę i patogeny, co prowadzić może do zamierania całych połąci lasu.	Sporządzanie bilansu depozycji azotu i uzależnianie od niego intensywności cięć nie jest elementem metodyki urządzania lasu określonej w IUL . Rozmiar użytkowania ustala się na podstawie dojrzałości, struktury i stanu drzewostanów oraz potrzeb hodowlanych, a żyźność i trofizm siedliska uwzględnia rozpoznanie typów siedliskowych (operat glebowo-siedliskowy) i dobór typów drzewostanu, nie odrębny bilans azotowy wpływający wprost na etat. Postulat ma charakter metodyczny i dotyczy zmian w przepisach. PUL pojedynczego nadleśnictwa tego nie normuje, a jego rozstrzygnięcie nie należy do protokołu. Zagadnienia depozycji zanieczyszczeń i monitoringu środowiska należą do innych dziedzin i organów. Ochrona gleb leśnych przed degradacją i utrzymanie żyźności pozostają celem gospodarki leśnej i mogą być ujęte kierunkowo w POP.
36.	Wnoszę o identyfikację produkcji wód oraz usług regulacyjnych i wspierających oraz kulturowych jako głównych usług ekosystemowych pełnionych przez lasy nadleśnictwa Drewnica. / Wnoszę o identyfikację retencji wód oraz usług regulacyjnych i wspierających oraz kulturowych jako głównych usług ekosystemowych pełnionych przez lasy nadleśnictwa Drewnica.	Plan urządzania lasu nie posługuje się formalną kategoryzacją „usług ekosystemowych” jako instrumentem planistycznym i nie ustala ich hierarchii. Funkcje lasu – w tym ochronne (wodochronne, glebochronne), społeczne i produkcyjne – są w planie odzwierciedlane poprzez właściwe instrumenty: kategoryzację lasów ochronnych (tryb ustawy o lasach), wyróżnianie gospodarstw (w tym specjalnego oraz lasów oddziaływania społecznego) oraz opis w programie ochrony przyrody i elaboracie. W tym zakresie funkcje, na które powołuje się wniosek („produkcja i ochrona wód”, funkcje regulacyjne, wspierające i kulturowe), znajdują odzwierciedlenie w obowiązujących instrumentach planu, jednak nie w formie deklaratywnej „identyfikacji głównych usług ekosystemowych” wpisywanej do założeń. Przypisanie lasom Nadleśnictwa Drewnica jednej wiodącej funkcji kosztem pozostałych byłoby ponadto sprzeczne z zasadą wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (art. 7 ust. 1 ustawy o lasach), w której funkcje ochronne, społeczne i produkcyjne są równoważone. Postulat ma w pozostałym zakresie charakter metodyczny i nie podlega rozstrzygnięciu w niniejszym protokole.
	Wnoszę o wykonanie do projektu PUL analizy ekonomicznej utraconych usług ekosystemowych (carbon cost, water retention cost) wynikających z planowanego etapu cięć. Społeczeństwo ma prawo wiedzieć, czy wartość pozyskanego drewna z chojnowskich lasów równoważy	Zakres analizy ekonomicznej sporządzanej w PUL dla nadleśnictwa określają przepisy wewnętrzne. Wykonanie analizy ekonomicznej „utraconych usług ekosystemowych” nie jest obligatoryjnym składnikiem planu urządzania lasu ani elementem metodyki określonej w Instrukcji urządzania lasu i nie podlega rozstrzygnięciu w niniejszym protokole. Plan określa cele i zadania gospodarki leśnej oraz prognozuje stan zasobów, a ocenę przewidywanego oddziaływania ustaleń planu na środowisko, w tym na wody, glebę, klimat i powietrze, przeprowadza się w prognozie oddziaływania na

37.	koszty, jakie gmina i mieszkańcy poniosą w związku z osuszaniem terenu i koniecznością budowy sztucznych urządzeń retencyjnych, a skarb państwa w wyniku akcji gaszenia pożarów w lasach.	środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, na etapie projektu planu. To w tym trybie, a nie poprzez odrębną analizę kosztowo-korzyściową w założeniach, rozpatruje się skutki środowiskowe planowanego użytkowania. Założenie, jakoby pozyskanie drewna skutkowało osuszaniem terenu, nie wynika z dokumentacji stanowiącej podstawę protokołu; gospodarka wodna i retencja są przedmiotem odrębnego rozpoznania, a oddziaływanie planu na środowisko zostanie ocenione w prognozie. Las działa jak „pompa ewapotranspiracyjna”, ponieważ pobiera wodę z gleby i oddaje ją do atmosfery, co może lokalnie obniżać poziom wód gruntowych lub zmniejszać jego wahania sezonowe, zwłaszcza na terenach o płytkich wodach gruntowych. Drzewa pobierają wodę korzeniami, a następnie tracą ją przez transpirację, równolegle zaś parowanie zachodzi z powierzchni gleby i roślinności. Łączny strumień ewapotranspiracji może być na tyle duży, że ogranicza zasilanie warstwy wodonośnej i obniża zwierciadło wody gruntowej, choć skala tego efektu zależy od gatunków, wieku drzew, gleby, opadów i rzeźby terenu.
38.	Wnoszę o wprowadzenie do założeń dla PUL Nadleśnictwa Drewnica obowiązku badania wpływu planowanych rębni na lokalny bilans cieplny (rzw. funkcję chłodzącą lasu).	Wprowadzenie obowiązku badania wpływu rębni na lokalny bilans cieplny (funkcję chłodzącą) nie jest elementem metodyki zarządzania lasu i nie stanowi obligatoryjnego składnika planu. Przewidywane oddziaływanie ustaleń planu na środowisko, w tym na warunki klimatyczne i mikroklimat, jest przedmiotem prognozy oddziaływania w ramach SOOŚ na etapie projektu planu, a nie odrębnego obowiązku badawczego w założeniach. Korzystny wpływ lasu na klimat jest jednym z ustawowych celów gospodarki leśnej (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach) i jest uwzględniany m.in. przez stosowanie rębni złożonych o długim okresie odnowienia, ograniczanie powierzchni otwartych oraz ochronę gleb i siedlisk wilgotnych; nałożenie wnioskowanego obowiązku badawczego nie podlega jednak rozstrzygnięciu w niniejszym protokole.
39.	Monitoring czystości powietrza: Wnioskuje o zainstalowanie stacji monitoringu czystości powietrza wewnątrz dużych kompleksów leśnych oraz na ich obrzeżach, aby dowieść skuteczności lasu jako filtra powietrza w strefach podmiejskich. Dane te będą kluczowym argumentem za utrzymaniem wysokiego wieku rębności drzew, które mają największą powierzchnię liściową odpowiedzialną za filtrowanie smogu. Monitoring bioindykatorów - wprowadzenie do PUL stałego monitoringu wybranych grup bioindykatorów (np. mchów, porostów lub chrząszczy saproksylicznych) jako wskaźnika jakości realizowanej ochrony przyrody.	Instalowanie stacji i prowadzenie monitoringu jakości powietrza nie są materiały zarządzania lasu. PUL tego nie normuje i nie może normować, nie jest to przedmiot rozstrzygnięcia w protokole. Państwowy monitoring jakości powietrza prowadzą właściwe organy (Inspekcja Ochrony Środowiska) w trybie przepisów o ochronie środowiska. Wprowadzenie do planu stałego monitoringu bioindykatorów (mchy, porosty, chrząszcze saproksyliczne) wykracza poza obligatoryjny zakres planu. Zakres monitoringu skutków realizacji ustaleń na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, określa się w prognozie oddziaływania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ).
40.	Wnoszę o nałożenie obowiązku uzgodnienia lokalizacji szlaków operacyjnych i miejsc składowania drewna z konserwatorem zabytków w rejonach o udokumentowanej historii.	Nakładanie w założeniach do PUL dodatkowego obowiązku uzgadniania lokalizacji szlaków operacyjnych i miejsc składowania drewna z WKZ nie jest materiały rozstrzyganą w protokole. Zakres i tryb takich uzgodnień określają przepisy o ochronie zabytków oraz ustawy o lasach, i w tym zakresie wiąże nadleśnictwo niezależnie od zapisów PUL. Konkretnie decyzje co do szlaków zrywkowych i składnic, w ramach prac uzgodnionych z WKZ, zapadają na etapie organizacji prac.
41.	WNIOSEK do projektu Planu Urządzenia Lasu (PUL) dla Nadleśnictwa Drewnica. Dotyczy: aktualizacji założeń projektu PUL o Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego (Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 48/24 z 26.03.2024 r.). WNOSZĘ O: 1.	W odpowiedzi na wniosek dotyczący konieczności uwzględnienia Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego w projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Drewnica informujemy, że audyt krajobrazowy, choć nie stanowi aktu prawa miejscowego i sam w sobie nie wprowadza bezpośrednich ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości, jest dokumentem, którego ustalenia powinny być brane pod uwagę przy sporządzaniu dokumentów kształtujących politykę przestrzenną. Wynika to z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która nakazuje uwzględniać w

Natychmiastową aktualizację założeń projektu PUL o wyniki Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego przyjętego Uchwałą Sejmiku WM nr 48/24 z 26 marca 2024 r. 2. Analizę wpływu audytu na wszystkie elementy PUL (etat cięć, struktura gatunkowa, retencja krajobrazu, strefy ochronne) dla obszaru Nadleśnictwa. 3. Publiczne udostępnienie wyników analizy przed zatwierdzeniem PUL. Uzasadnienie: Audyt jest obowiązkowym dokumentem planistycznym dla wszystkich strategii przestrzennych. Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego (Uchwała Sejmiku WM nr 48/24): obejmuje cały obszar województwa mazowieckiego; identyfikuje krajobrazy priorytetowe wymagające szczególnej ochrony; zawiera rekomendacje ochrony wiążące dla dokumentów planistycznych (PUL, MPZP, strategię); jest podstawą Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (Florencja 2000 r.).

procesach planistycznych wymagania ładu przestrzennego, ochrony środowiska, walorów krajobrazowych, dziedzictwa kulturowego oraz interesu publicznego. Audyt identyfikuje i ocenia krajobrazy, wskazuje ich wartości i zagrożenia oraz wyznacza krajobrazy priorytetowe, które wymagają określenia zasad ich ochrony i kształtowania. Ustalenia audytu wpływają na treść planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (obowiązującego do czasu uchwalenia planu ogólnego, nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 r.), planu ogólnego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także na plany ochrony parków narodowych, rezerwatów i parków krajobrazowych oraz uchwały reklamowe. W odniesieniu do Planu Urządzenia Lasu należy podkreślić, że choć PUL nie jest aktem planowania przestrzennego w rozumieniu ww. ustawy, jego ustalenia powinny pozostawać zgodne z zasadami ochrony krajobrazu, ładu przestrzennego i środowiska wynikającymi z przepisów prawa. Z tego względu zasadne jest przeanalizowanie wpływu ustaleń audytu na projekt PUL, zwłaszcza w zakresie krajobrazów priorytetowych, retencji krajobrazowej, struktury drzewostanów i stref ochronnych. Jednocześnie informujemy, że ocena oddziaływania ustaleń projektu PUL na środowisko, w tym na krajobraz, jest przeprowadzana w ramach prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej zgodnie z §154–159 Instrukcji Urządzania Lasu oraz ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku. Prognoza obejmuje m.in. opis stanu środowiska, analizę zagrożeń, ocenę wpływu ustaleń projektu PUL na elementy środowiska oraz obszary Natura 2000, a także działania mitygacyjne i propozycję monitoringu. To w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko następuje udostępnienie dokumentacji i ocena wpływu projektu PUL, Uwzględniając powyższe, wniosek o aktualizację założeń projektu PUL o ustalenia Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego jest zasadny i analiza ta powinna zostać wykonana przed zatwierdzeniem dokumentu. Zasadniczy wpływ na krajobraz ma wielkość kompleksów leśnych. Małe kompleksy leśne (5–25 ha), o uproszczonej strukturze biotycznej z fragmentarycznym udziałem płatów wnętrza lasu; strukturalny element krajobrazu rolniczego Średnie kompleksy leśne (25–200 ha) o cechach ekosystemu leśnego z wyraźnie zarysowującym się wnętrzem lasu Umiarkowanie duże kompleksy leśne, (200–500 ha) w których udział biotopów wnętrza lasu przekracza połowę powierzchni kompleksu, stanowiące ważny składnik krajobrazów mieszanych. Duże kompleksy leśne (powyżej 500 ha) ze zdecydowaną przewagą biotopów wnętrza lasu, które mogą stanowić równorzędny z agrocenozami składnik fizjocenoz.

Tomasz Józwiak
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w
Warszawie
/podpisano elektronicznie certyfikatem kwalifikowanym/